

অসমৰ জনসংখ্যা বিশ্লেষণ আৰু বিদেশী নাগৰিক প্ৰসঙ্গ

মধ্যযুগৰ ইতিহাসত অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত কোনো ধৰণৰ জনবিস্ফোৰণ জাতীয় ঘটনাৰ তথ্য পোৱা নাযায় যদিও আধুনিক অসমৰ ইতিহাস ৰাজ্যখনৰ অভূতপূৰ্ব জনবিস্ফোৰণৰ তথ্যৰে পূৰ্ণ। প্ৰাচীন কালত বিশ্বৰ জনপ্ৰজনৰ স্বাভাৱিক প্ৰক্ৰিয়াৰ জৰিয়তে যি ধৰণে ইয়াৰ জনবসতি আৰম্ভ হৈছিল, আধুনিক জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ ইতিহাস অৱশ্যে এনে নহয়। ভাৰতৰ সমসাময়িক ৰাজনৈতিক পৰিক্ৰমা, ঊনবিংশ শতিকাৰ পৰা সন্মুখীন হোৱা অসমৰ ৰাজনৈতিক ঘটনাসমূহ আৰু জীৱন ধাৰণৰ স্বাভাৱিক অৰ্থনৈতিক তাড়নাৰ ফলত অতীতৰ পূৰ্ব বঙ্গ আৰু পৰৱৰ্তী কালৰ চুবুৰীয়া ৰাষ্ট্ৰ পাকিস্তান তথা সাম্প্ৰতিক বাংলাদেশৰ পৰা হোৱা বিস্তৰ জনপ্ৰজনৰ ফলত আধুনিক অসমত জনবিস্ফোৰণ ঘটিছে। সেয়েহে অসমৰ জনসংখ্যা বিশ্লেষণৰ সৈতে অসমত বিদেশী নাগৰিকৰ প্ৰজনৰ সমস্যা এৰাবনোৱাৰাকৈ জড়িত হৈ আছে।

প্ৰজন মানে হ'ল খাদ্য, বস্ত্ৰ, বাসস্থান আৰু নিৰাপত্তাৰ সন্ধানত অথবা বানপানী, দুৰ্ভিক্ষ, মাৰি-মৰক, ভূমিকম্প আদিৰ দৰে প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ নাইবা যুদ্ধ-বিগ্ৰহ, সাম্প্ৰদায়িক-ধৰ্মীয় সংঘৰ্ষৰ পৰা নিৰাপত্তা বিচাৰি তথা উন্নত জীৱন ধাৰণৰ সুবিধা বিচাৰি এখন ঠাইৰ পৰা আন এখন ঠাইলৈ হোৱা মানুহৰ আগমণ বা নিৰ্গমন। মানৱ সভ্যতাৰ বিকাশৰ লগত জন-প্ৰজনৰ এবাৰ নোৱাৰা সম্পৰ্ক আছে। আন কথাত মানৱ সভ্যতাৰ বিকাশ আৰু জন প্ৰজন যেন একেটা মুদ্ৰাৰে ইপিঠি-সিপিঠি। প্ৰজন দুই ধৰণৰ : আন্তৰাজ্যিক প্ৰজন আৰু আন্তৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰজন। একেখন দেশৰ কোনো অঞ্চলৰ পৰা আন এক অঞ্চললৈ আহি বসবাস কৰিব লোৱা সকল আন্তৰাজ্যিক বা আন্তৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰজনক। আনহাতে কোনো এখন ৰাষ্ট্ৰৰ পৰা আন এখন ৰাষ্ট্ৰলৈ হোৱা প্ৰজনক আন্তৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰজন বোলা হয়। আন্তৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰজন আকৌ দুই ধৰণে হ'ব পাৰে- বৈধ আৰু অবৈধ। যিসকল প্ৰজনকাৰীয়ে প্ৰয়োজনীয় নথি-পত্ৰ লৈ এখন দেশৰ পৰা আহি আন এখন দেশত থিতাপি লয়, তেনে লোকক বৈধ প্ৰজনকাৰী বোলা হয়। আনহাতে নিজ দেশৰ তীব্ৰ অৰ্থনৈতিক সংকট, যুদ্ধ-বিগ্ৰহ, সামাজিক, ধৰ্মীয়, সাম্প্ৰদায়িক সংঘাত-সংঘৰ্ষৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ বহুলোকে চুবুৰীয়া বা আন দেশলৈ প্ৰয়োজনীয় নথি-পত্ৰ নোহোৱাকৈয়ে বিভিন্ন চোৰাং পন্থা অৱলম্বন কৰি প্ৰজন কৰে। এনে লোকক অনুপ্ৰৱেশকাৰী বোলা হয়। খুলমুলকৈ প্ৰজন আৰু অনুপ্ৰৱেশৰ সংজ্ঞা এনেদৰেই নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি। অসমলৈ প্ৰজনকাৰী আৰু অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ কথা আলোচনা কৰিবলৈ যাওঁতে আমি মনত ৰাখিব লাগিব যে ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ আগলৈ অৰ্থাৎ ১৯৪৭ চনৰ ১৫ আগষ্টলৈ যিসকল লোক পূৰ্ববঙ্গ বা সেই সময়ৰ অখণ্ড ভাৰতৰ অন্য প্ৰান্ত আৰু নেপালৰ পৰা আহিছিল তেওঁলোক প্ৰজনকাৰী। আনহাতে তাৰ

পিছত যিসকল লোক আহিছিল আৰু আহি আছে তেওঁলোক অনুপ্ৰৱেশকাৰী। অৱশ্যে পাকিস্তান মুছলমান ধৰ্মী ৰাষ্ট্ৰ হোৱা বাবে সেই দেশৰ পৰা স্বেচ্ছাই অথবা ধৰ্মীয় অসহনশীলতাৰ বলি হৈ যিসকল অমুছলমান লোক ভাৰতলৈ আহিছিল তেওঁলোকক শৰণাৰ্থীৰ মৰ্যাদা দিবলৈ ভাৰত ৰাষ্ট্ৰই ব্যৱস্থা কৰিছে। ইয়াৰ উপৰি ভাৰতীয় নাগৰিকত্ব আইন ১৯৫৫ অনুসৰি হিন্দু মুছলমানকে ধৰি যিকোনো ধৰ্মৰ প্ৰব্ৰজনকাৰীয়ে ভাৰতীয় সংবিধানৰ নিৰ্দিষ্ট স্বৰ্ত্ত পূৰণ কৰিব পাৰিলে আইনসংগত প্ৰক্ৰিয়াৰে ভাৰতীয় নাগৰিকত্ব লাভ কৰিব পাৰে।

অসমলৈ বহিৰাগত আগমণৰ ৰূপৰেখা : আহোম শাসন ব্যৱস্থাৰ পতনৰ লগে লগে অসমৰ অৰ্থনীতি ভাঙি পৰিছিল, জনসংখ্যা কমি গৈছিল আৰু নতুন ইংৰাজ শাসনৰ গতি-গোত্ৰ বুজি নোপোৱাৰ বাবে অৱশিষ্ট জনগণে ভয়-শংকা আৰু সন্দেহৰ আবৰ্ত্তত বাস কৰিব লগা হৈছিল। আহোম প্ৰশাসনত (১২২৮-১৮২৬) পূৰ্ব-বঙ্গকে ধৰি ভাৰতবৰ্ষৰ আন আন প্ৰান্তৰ পৰা অসমলৈ আৰু অসমৰ পৰা সেইবোৰ অঞ্চললৈ জন প্ৰব্ৰজনত কঠোৰ নিষেধাজ্ঞা আছিল। বঙ্গ আৰু অসমৰ মাজত হাদীৰাচকীয়েই আছিল এনে প্ৰব্ৰজনৰ ওপৰত চকু ৰখাৰ প্ৰধান কেন্দ্ৰ। তথাপিও ৰাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক কাৰণত অসমৰ আহোম প্ৰশাসনে বচা বচা শিল্পী, কাৰিকৰ, ধৰ্মগুৰু আদি কিছু সংখ্যক লোকক আনি এই দেশত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ উদাহৰণ আছে। অসমৰ পৰা জগন্নাথ, বাৰাণসী, কুৰুক্ষেত্ৰ আদি বিভিন্ন তীৰ্থস্থানলৈ আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা অসমৰ পৰগুৰাম কুণ্ড, কামাখ্যা, হয়গ্ৰীৱ-মাধৱ আদি বিভিন্ন তীৰ্থস্থানলৈ তীৰ্থযাত্ৰী সকলৰ আহ-যাহৰ অনুমতি দিয়া হৈছিল। স্বৰ্গদেউ চুহুংমুঙে (খ্ৰীঃ ১৪৯৭-১৫৩৯) জগন্নাথ ক্ষেত্ৰলৈ এদল তীৰ্থযাত্ৰী পঠিয়াই জগন্নাথ মন্দিৰৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে এটা পুখুৰী খন্দাই দিছিল আৰু ৪০টা সোণৰ মোহৰেৰে পূজা আগবঢ়াইছিল বুলি একাংশ অসম বুৰঞ্জীত উল্লেখ আছে। একেদৰে শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱেও তেওঁৰ অনুগামী সকলৰ সৈতে দুবাৰকৈ ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন তীৰ্থক্ষেত্ৰ ভ্ৰমণ কৰি অহাৰ ঐতিহাসিক তথ্য আছে। স্বৰ্গদেউ ৰুদ্ৰসিংহৰ দিনত নদীয়া অঞ্চলৰ পৰা কৃষ্ণৰাম ন্যায়াবাগীশক আনি কামাখ্যা মন্দিৰৰ দায়িত্ব দি পৰ্বতীয়া গোসাঁইৰ পদত অধিষ্ঠিত কৰাটোও ঐতিহাসিক সত্য। ইয়াৰ আগেয়ে কামৰূপ-কমতাৰ ৰজা দুৰ্লভ নাৰায়ণ আৰু গৌড়দেশ(বৰ্ত্তমানৰ বাংলাদেশৰ অন্তৰ্গত ছিলেট)ৰ ৰজা ধৰ্মনাৰায়ণৰ এক চুক্তি অনুসৰি শংকৰদেৱৰ পূৰ্বপুৰুষ সকলকো অসম মূলুকত ভূমি বৃত্তি দি প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল বুলি কোৱা হয়। মহাৰাজ নৰনাৰায়ণ আৰু তেওঁৰ ভাতৃ চিলাৰায়ে বাৰাণসীত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছিল। আহোম প্ৰশাসনৰ বৰাগী খেলৰ লোকসকলে ভাৰতৰ বিভিন্ন ঠাইলৈ সাধু-সন্ন্যাসীৰ বেশেৰে গৈ সেই সেই দেশৰ আচাৰ-বিচাৰ, শিক্ষা-সভ্যতা, সংস্কৃতি, বেহা-বেপাৰ, ৰাজনীতি আদিৰ খা-খবৰ সংগ্ৰহ কৰি আনিছিল। এইবোৰৰ পৰা বুজা যায় যে বহুতে ভবাৰ দৰে ১৮২৬ চনত ব্ৰিটিছে অসম দখল কৰাৰ আগলৈকে অসমখন একেবাৰে বন্ধপ্ৰদেশ (locked territory) হৈ থকা নাছিল। অৱশ্যে অসমৰ পৰা আৰু অসমলৈ অবাধ জনপ্ৰব্ৰজনৰ অনুমতি দিয়া নহৈছিল। আহোম প্ৰশাসনে সোতৰ বাৰকৈ মোগলৰ বিৰুদ্ধে যুঁজ দিয়াৰ ইও এক অন্যতম কাৰণ আছিল। আক্ৰমণকাৰী মোগল সকলৰ লগত আহি বন্দী হোৱা কিছু সংখ্যক সৈনিকক অসমতে মাটি-বৃত্তি দি স্থাপন কৰা হৈছিল। সুদূৰ পাৰস্যৰ পৰা অহা বুলি বিশ্বাস কৰা শ্বাহ মিলন বা আজান পীৰৰ দৰে ধৰ্ম গুৰুকো ইছলাম ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰাত বাধা দিয়া হোৱা নাছিল। সেই সময়ত অৱশ্যে আজিকালি বুজাৰ দৰে ‘নাগৰিক’, ‘খলুৱা’, ‘খিলঞ্জীয়া’, ‘বহিৰাগত’, ‘অবৈধ বিদেশী অনুপ্ৰৱেশকাৰী’ আদি শব্দবোৰৰ

প্রচলনৰ বাবে বিশেষ ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰিৱেশ গঢ়ি উঠা নাছিল। মৰাণ, বৰাহী, চুটীয়া আদি জনগোষ্ঠীয় সকলক স্বৰ্গদেউ চ্যুকাফাই ‘থলগিৰি’ বুলি সম্বোধন কৰাৰ বিপৰীতে সেই সকল জনগোষ্ঠীয়ে আহোম সকলক বিদেশী বুলি গণ্য কৰা নাছিল। বৰং তেওঁলোকক অ-সম বুলি সন্মানহে প্ৰদৰ্শন কৰিছিল। ইয়াৰ কাৰণ আছিল সেই সময়ত অসমলৈ আহি বসবাস কৰিবলৈ লোৱা সকলো বহিৰাগতই অসমৰ থলগিৰি সকলৰ সমাজ-সংস্কৃতি ভাষা, আচাৰ-বিচাৰ আদিৰ লগত কোনো বিৰোধ নোহোৱাকৈ গ্ৰহণ-বৰ্জনৰ জৰিয়তে এটা উমৈহতীয়া অসমীয়া জাতি গঠনত বৰঙণি আগবঢ়াইছিল। তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেকেই নিজকে অসম মাতৃৰ সন্তান বুলি গৌৰৱ বোধ কৰিছিল আৰু অসমৰ লগতে জীৱন-মৰণৰ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছিল। এই কথাৰ উৎকৃষ্ট উদাহৰণ হ’ল ১৬৭১ খৃষ্টাব্দত সংঘটিত আহোম-মোগলৰ বিখ্যাত শৰাইঘাটৰ ৰণ। এই ৰণত অসমৰ স্বাধীনতা ৰক্ষাৰ বাবে সকলোবোৰ জাতি জনগোষ্ঠীৰ লগতে পূৰ্বে মোগল সেনাৰ লগত আহি পিছলৈ অসমীয়া হোৱা যুদ্ধ বন্দীৰ বংশধৰ সকলৰ অনেকে প্ৰাণপণে যুঁজিছিল। ইয়াৰ পূৰ্বেও মোগল সেনাপতি মীৰজুমলাৰ লগত অহা ছিহাবুদ্দিন তালিছে ‘তাৰিখ-ই-আচাম’ গ্ৰন্থত উল্লেখ কৰিছিল যে অসমৰ মুছলমান সকলক কেৱল নামটোৰ বাহিৰে আন একোতে অসমীয়া (অৰ্থাৎ অসমৰ থলুৱা বাসিন্দাৰ) সকলৰ পৰা পৃথক কৰিব নোৱাৰি। আক্ৰমণকাৰীৰ ৰূপত আহি পিছলৈ অসমৰ মাটি-পানী-বায়ুৰ সৈতে তেওঁলোক এনেকৈয়ে মিলি গৈছিল। অসমৰ ‘চামুৰাই’ অসমীয়া শিখ সকলৰ ক্ষেত্ৰতো এই কথা প্ৰযোজ্য।

দেখা গ’ল আহোম শাসন কালত বিভিন্ন কাৰণ আৰু পৰিস্থিতিত অসমলৈ আহি বসবাস কৰিবলৈ লোৱা জাতি-ধৰ্ম-বৰ্ণ-ভাষা নিৰ্বিশেষে সকলো লোকেই অসমকেই মাতৃভূমি জ্ঞান কৰি সমিল মিলেৰে আৰু ‘কিছু দিয়া কিছু লোৱা’ৰ নীতি মানি বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠন কৰিছিল। পিছে সাম্ৰাজ্যবাদী ইংৰাজ শক্তিৰ আগমণৰ লগে লগে এই প্ৰক্ৰিয়াত ঘূৰ্ণে ধৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।

অসমতকৈ ৬৯ বছৰ আগেয়ে ১৭৫৭ চনত পলাশী যুদ্ধত জয়লাভ কৰি ব্ৰিটিছে বঙ্গদেশ দখল কৰিছিল। সেয়ে বঙ্গদেশৰ লোকসকলে ভাৰতৰ অন্যান্য প্ৰদেশৰ তুলনাত আগেয়ে ইংৰাজী শিক্ষা, শাসন-ব্যৱস্থা, আচাৰ-বিচাৰ আদি আয়ত্ত্ব কৰিব পাৰিছিল। ব্ৰিটিছ সকলে এই সুযোগ গ্ৰহণ কৰি অসমৰ শাসন ব্যৱস্থাত সহায় কৰিবলৈ ইতিমধ্যে ইংৰাজী শিক্ষাৰে শিক্ষিত বঙ্গদেশৰ এচাম লোকক আনি অসমত সংস্থাপন দি সকলো সুবিধা প্ৰদান কৰিছিল। এইসকল বঙালী কেৰাণী মহৰীৰ লগতে এচাম ইংৰাজ বিষয়াই অসমীয়া ভাষা আৰু অসমৰ মানুহৰ বিষয়ে থাকিব লগীয়া জ্ঞানৰ অভাৱত ভুলকৈ বুজি অসমৰ স্কুল আৰু আদালতত বঙালী ভাষা প্ৰচলন কৰিছিল। ফলত আইন আদালত আৰু শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত প্ৰয়োজন হোৱা শিক্ষক, কেৰাণী-মহৰী আদি কাম কৰিবলৈ অসমলৈ দলে দলে বঙালী লোকৰ আগমণ ঘটিছিল। পিছলৈ নিজৰ ভুল বুজিব পাৰি ইংৰাজ চৰকাৰে অসমীয়া ভাষা ১৮৭২ চনত পুনৰ প্ৰচলন কৰে যদিও বঙ্গদেশৰ পৰা কেৰাণী-মহৰীৰ অসম আগমণৰ সোঁত বন্ধ নহ’ল। তেওঁলোকৰ পিছে পিছে বিহাৰ, ৰাজস্থান, উত্তৰ প্ৰদেশ আদি ৰাজ্যৰ পৰা এচাম ব্যৱসায়ী আহি খোপনি পুতিছিল। ইয়াৰ উপৰি ইংৰাজ সৈন্য বাহিনীত মকৰল হৈ বহু সংখ্যক নেপালী লোক অসমলৈ আহিছিল। আন এচাম নেপালী মানুহ থলুৱা লোক সকলৰ পৰা কিছু আঁতৰত পাহাৰ-পৰ্বতৰ এটলীয়া ঠাই আৰু নৈৰ চাপৰি সমূহত গৰু-ম’হৰ খুটি স্থাপন কৰি বহিছিল।

এইদৰে বহিৰাগত সকলৰ অসম আগমণ চলি থকাৰ সময়তে ৰবাৰ্ট ব্ৰুচে অসমত চাহ-গছৰ আবিষ্কাৰ কৰে আৰু চি.এ. ব্ৰুচে পৰিকল্পিতভাৱে চাহ খেতি প্ৰথমবাৰৰ বাবে আৰম্ভ কৰে। ইংৰাজ চৰকাৰে চাহ খেতিয়ক সকলৰ বাবে নাম মাত্ৰ খাজনাৰ বিনিময়ত হেজাৰ হেজাৰ বিঘা মাটি আবণ্টন দিবলৈ ধৰিলে। অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে বহুতো চাহ বাগিচা গঢ়ি উঠিল। এই চাহ বাগিচা বিলাকৰ বনুৱাৰ প্ৰয়োজন পূৰাব পৰাকৈ অসমৰ থলুৱা জনসংখ্যা সৰহ নাছিল। তদুপৰি পূৰ্বৰ মোৱামৰীয়া বিদ্ৰোহ, মানৰ আক্ৰমণ, ইংৰাজ আৰু ব্ৰহ্মদেশৰ মাজত হোৱা যুদ্ধ বিগ্ৰহ, কলেৰা-মহামাৰী আদি বিভিন্ন বেমাৰ-আজাৰত পৰি প্ৰায় উচন হোৱা অসমত যি কম সংখ্যক জনসংখ্যা আছিল তেওঁলোকেও চাহ বাগিচা বিলাকত কাম কৰিবলৈ ইচ্ছুক নাছিল।

আনফালে বিহাৰ, উৰিষ্যা, উত্তৰ প্ৰদেশ, হিমাচল প্ৰদেশ আৰু দক্ষিণ ভাৰতৰ অন্যান্য ৰাজ্যবোৰত কৃষি উপযোগী মাটি বৃদ্ধি কৰি ৰাজহ বঢ়োৱাৰ উদ্দেশ্যে সেই সেই ৰাজ্যবোৰৰ বনাঞ্চল সমূহত বাস কৰা জনজাতি সকলৰ পৰম্পৰাগত অধিকাৰ সমূহ কাঢ়ি লবলৈ ইংৰাজ চৰকাৰে বহুতো ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিছিল। সেয়ে উক্ত অঞ্চল সমূহৰ বাসিন্দা চাওতাল, কোল, মুণ্ডা, কুৰ্মী, ভূমিজ আদি জনগোষ্ঠী সমূহে ইংৰাজ প্ৰশাসনৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ কৰিছিল। চতুৰ ইংৰাজ সকলে এই জনগোষ্ঠী সমূহৰ লোকসকলক উন্নত সংস্থাপন, আৰ্থিক লাভৰ লোভ দেখুৱাই অসমৰ চাহ বাগিচা বোৰত কাম কৰিবলৈ দলে দলে অনাৰ ব্যৱস্থা কৰিলে। ইংৰাজ চৰকাৰে ইয়াৰ দ্বাৰা এহাতে উক্ত জনজাতি সমূহৰ বিদ্ৰোহ দমন কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিলে, আনহাতে অসমৰ চাহ বাগিচাৰ বনুৱাৰ প্ৰয়োজন পূৰণ কৰিলে। বহু সময়ত এই বৃহৎ সংখ্যক বনুৱা অসমলৈ আনিবলৈ নানা ধৰণৰ ফাঁকি দিছিল আৰু অত্যাচাৰো কৰিছিল। এনেদৰে লাঞ্চিত, শোষিত আৰু অত্যাৰৰ বলি হৈ অহা বনুৱা চামে বুমুৰ গীতৰ মাজেৰে আজিও তেওঁলোকৰ দুখ নিগৰায় এইদৰে- “চৰ্দাৰ বলে কাম কাম, বাবু বলে ধৰে আন, চাহেব বলে লিব পিঠৈৰ চাল, অ’ বিদেশী শ্যাম, ফাঁকি দিয়া আনিল’ আছাম ”।

চি.এ. ব্ৰুচ চাহাবে অসমত উৎপাদিত চাহৰ প্ৰথম বাৰটা বাকচ ১৮৩৭ চনত লণ্ডনলৈ পঠিয়াইছিল। তাত কৰা পৰীক্ষাত দেখা গৈছিল যে অসমৰ চাহ চীনৰ চাহৰ সৈতে একে মানৰ। অসমত চাহ খেতিৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যতৰ উমান পাই এচাম ভাৰতীয় আৰু ইউৰোপীয় ব্যৱসায়ীয়ে লগ হৈ পাঁচ লাখ পাউণ্ড আৰম্ভণি মূলধনেৰে ‘আসাম টি কোম্পানী’ গঠন কৰে। এই কোম্পানীৰ দৰে গঠিত আন আন কোম্পানীবোৰকো অসমৰ পতিত মাটি সমূহ আবণ্টন দিয়াবলৈ ১৮৩৮ চনৰ অনাবাদী মাটি আবণ্টন নিৰ্দেশনা অনুসৰি (Waste Land Grant Rule, 1838) ভাৰত চৰকাৰে স্থানীয় প্ৰশাসনক নিৰ্দেশ দিয়ে। আবণ্টন দিয়াৰ অন্যতম স্বৰ্ভ আছিল যে কোম্পানী সমূহে অনাবাদী মাটি সমূহ কৃষি উপযোগী কৰি তুলিব লাগিব; যাতে তাৰ পৰা পিছলৈ চৰকাৰে ৰাজহ সংগ্ৰহ কৰিব পাৰে। ১৮৫৮-৫৯ চনত এইদৰে চাহ কোম্পানী বোৰে আবণ্টন পোৱা মাটিৰ পৰিমাণ আছিল ৫৯৮৬০ একৰ। ইয়াৰ বিপৰীতে চাহ খেতি কৰা মাটিৰ পৰিমাণ আছিল মাত্ৰ ৭৫৯৯ একৰহে। অৰ্থাৎ চৰকাৰে ভবা মতে ভূমি ৰাজহ বৃদ্ধি নাপালে। তথাপিও অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত চাহ বাগিচা সমূহক মাটিৰ আবণ্টন দিয়াৰ প্ৰক্ৰিয়া চলি থাকিল। ১৯০০ চনত এনে মাটিৰ পৰিমাণ হ’লগৈ ৩,৩৭,৩২৭ একৰ। তাৰ পিছতো অসমত যথেষ্ট পৰিমাণৰ অনাবাদী মাটি অব্যৱহৃত হৈ ৰ’ল। ১৮৬৬ চনত অসমৰ চীফ কমিচনাৰ হেনৰী কটনে আক্ষেপ কৰিছিল যে অসমৰ লাখ লাখ বিঘা মাটি অব্যৱহৃত হৈ থকা মানে লাখ লাখ টকা

মাটিত পুতি থোৱাৰ নিচিনা। সেয়ে এইবোৰ মাটি ব্যৱহাৰ কৰি খাজানা বৃদ্ধিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে বুলি তেখেতে উৰ্দ্ধতন কৰ্তৃপক্ষলৈ প্ৰতিবেদন পঠিয়াইছিল। এটা সমীক্ষা মতে ১৮৯৭-৯৮ চনত সেই সময়ৰ অসমৰ মুঠ কৃষিযোগ্য মাটিৰ ৮০ শতাংশ মাটিহে ব্যৱহৃত হৈছিল।

হৰিণাৰ মাংসই বৈৰী হোৱাৰ দৰে অসমৰো বিস্তৃত সাৰুৱা অব্যৱহৃত মাটিয়েই পিছলৈ অসম আৰু থলুৱা জনগোষ্ঠী সমূহৰ বাবে বিপদ কঢ়িয়াই আনিলে। সাম্ৰাজ্যবাদী ইংৰাজ চৰকাৰে এফালে চাহ-বাগিচাৰ বনুৱা সকলকে ধৰি নানা চৰকাৰী বেচৰকাৰী কামৰ বাবে অহা বিপুল সংখ্যক বহিৰাগত সকলৰ খাদ্যৰ যোগান ধৰিবলৈ আৰু আনহাতে ভূমি ৰাজহ বৃদ্ধি কৰিবলৈ পতিত মাটি সমূহত কৃষি কাৰ্য্যৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিলে। ইয়াৰ বিপৰীতে অসমৰ থলুৱা জনগণে মাটিৰ ফচল বা পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ বাবে কোনো ধৰণৰ উৎসাহ প্ৰদৰ্শন কৰা নাছিল। এনে পৰিস্থিতিৰ সুযোগ লৈ ব্ৰিটিছ চৰকাৰে তেতিয়াৰ পূৰ্ব-বঙ্গ (আজিকালিৰ বাংলাদেশ)ৰ পৰা পৰিশ্ৰমী মুছলমান ধৰ্মী কৃষক সকলক অসমলৈ অহাৰ বাট মুকলি কৰি দিছিল। ১৮৩২ চনতে কাছাৰ জিলাৰ প্ৰশাসনে ঢাকা, টিপ্পেৰা, মৈমণসিংহ আদি জিলাৰ উপায়ুক্তলৈ চিঠি লেখি অনুৰোধ কৰিছিল যে যদি সেই সেই ঠাই বোৰৰ পৰা উৎসাহী আৰু পৰিশ্ৰমী খেতিয়ক সকলে অসমলৈ বসবাসৰ অৰ্থে আহে তেনেহ'লে তেনে খেতিয়কক এটা নিৰ্দিষ্ট সময়লৈ বিনা খাজানাই মাটি ভোগ কৰিবলৈ দিয়া হ'ব আৰু পিছলৈ নিৰ্দ্ধাৰিত ৰাজহ আদায় দিয়াৰ বন্দোবস্তিৰে তালুকদাৰ বা জমিদাৰ হিচাবে মাটিৰ পট্টা ল'ব পাৰিব।

কোনো কোনো গৱেষকে এইদৰেও দাবী কৰে যে এখন বিশেষ চুক্তি যোগে ১৮৩৩ চনত পুৰন্দৰ সিংহক উজনি অসমৰ শাসনৰ দায়িত্ব দিয়াৰ পিছতো নিৰ্দিষ্টকৈ ধাৰ্য্য কৰা কৰ আদায় দিব নোৱাৰাৰ অজুহাতত ১৮৩৮ চনত ইংৰাজে পুৰন্দৰ সিংহক পদচ্যুত কৰাৰ আঁৰত ইংৰাজৰ চাহ খেতিৰ স্বার্থ লুকাই আছিল। পুৰন্দৰৰ অধীনত থাকিলে ক্ৰমে বাঢ়ি অহা চাহ-বাগিচা বোৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় মাটি আবণ্টন দিয়াত অসুবিধা হোৱাৰ আশংকাত ইংৰাজে উজনি অসমো দখল কৰি লৈছিল আৰু পূৰ্বে উল্লেখ কৰা নিৰ্দেশনা অনুসৰি হেজাৰ হেজাৰ বিঘা মাটি চাহ-বাগিচা বোৰক আবণ্টন দিছিল। অৱশ্যে ইংৰাজ চৰকাৰৰ অধীনত ১৮২৭ চনত ডেভিদ স্কটে স্থানীয় বাসিন্দা সকলকো মাটি আবণ্টন দিয়াৰ বিভিন্ন আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছিল, যাতে ভূমি ৰাজহ বৃদ্ধি পায়। কিন্তু স্থানীয় বাসিন্দাসকলৰ স্বাভাৱিক উদাসীনতা, আলস্য আৰু ধন সংগ্ৰহৰ প্ৰতি অনীহাই চৰকাৰৰ এই আঁচনিবোৰ সফল হ'বলৈ নিদিলে। ইংৰাজ চৰকাৰৰ ৰাজহ আদায়ৰ এই আঁচনিবোৰৰ সফল ৰূপায়ণ কৰিবলৈ চাহ-বাগিচাৰ বনুৱা, চৰকাৰী সৈন্য বাহিনী, অফিচৰ চকীদাৰ-পিয়নৰ চাকৰিয়াল, গৰু-ম'হৰ খুটি পাতিবলৈ অহা নেপালী লোক তথা চৰকাৰৰ লোভনীয় সুবিধা গ্ৰহণ কৰি পূৰ্ববঙ্গৰ পৰা পৰিশ্ৰমী মুছলমান খেতিয়ক আহিবলৈ ল'লে। ইয়াতেই শতিকা জুৰি অসমৰ ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি আৰু সমাজ গাঁথনিৰ আমূল পৰিবৰ্তন ঘটোৱা বহিৰাগত প্ৰব্ৰজনৰ সমস্যাৰ গুৰি নিহিত হৈ আছে।

চাহ বনুৱাৰ আগমণ : পূৰ্বে উনুৰুৱা হৈছে যে অসমত চাহ খেতিৰ বিস্তাৰ কৰি তাৰ পৰা আৰ্জিত কৰেৰে ৰাজকোষ টনকিয়াল কৰিবলৈ ইংৰাজ চৰকাৰে সকলো ব্যৱস্থা হাতত লৈছিল। The Waste Land Grant Rule, 1838 ; The Old Assam Rules 1838 ; The Waste Land Grant Rule 1854; আৰু The

Fee Simple Grant, 1861 আদি ভূমি আইন প্ৰণয়ন কৰি চাহ কোম্পানী সমূহক সাৰুৱা ওখ ভূমি সমূহ আবণ্টন দিছিল।

কোনো এটা উদ্যোগ গঢ়ি উঠিবলৈ হ'লে কমেও চাৰিটা স্বৰ্ভ পূৰণ হবই লাগিব;— (১) ভূমি (২) মূলধন (৩) শ্ৰমিক আৰু (৪) সংগঠন। ভাৰতীয় আৰু ইউৰোপীয় চাহ খেতিয়ক সকলৰ মূলধনৰ অভাৱ নাছিল। ভূমিৰ সমস্যাও ঔপনিবেশিক চৰকাৰে সমাধান কৰাৰ বাবে ওপৰোক্ত ভূমি আইন সমূহ প্ৰণয়ন কৰিলে। ইউৰোপীয় আৰু ভাৰতীয় চাহ খেতিয়ক সকলে আছাম টি কোম্পানীৰ দৰে সংগঠন সমূহ গঢ়ি তুলি চাহ খেতিৰ বাবে আগবাঢ়ি আহিছিল। এতিয়া সমস্যা হ'ল মাথোন চাহ বাগিচা সমূহৰ প্ৰতিকূল প্ৰাকৃতিক পৰিবেশত থাকি দিনে নিশাই শ্ৰম কৰিব পৰা শ্ৰমিকৰ অভাৱ। এই অভাৱ পূৰণ কৰিবৰ বাবে চাহ খেতিয়ক সকলে ঔপনিবেশিক চৰকাৰৰ সহায় লৈছিল। পূৰ্ব-বঙ্গৰ চিতাগং, বাৰখাণ্ড, উৰিষ্যা, বিহাৰ, উত্তৰ প্ৰদেশৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ পৰা মূলতঃ চাওতাল, কোল, মুণ্ডা, ভূমিজ, কুৰ্মি আদি সম্প্ৰদায়ৰ দুখীয়া লোকসকলক চাহ শ্ৰমিক ৰূপে একাংশ দালালৰ সহায়ত অসমলৈ অনা হৈছিল। জিলা গেজেটিয়াৰৰ তথ্য মতে ১৯০৩ চনত চাহ খেতিৰ বাবে চাহ-বাগিচা সমূহক যোগান ধৰা মাটি আৰু চাহ-বাগিচা সমূহলৈ প্ৰব্ৰজন ঘটাই চাহ বনুৱাৰ সংখ্যা মন কৰিব লগীয়াকৈ বাঢ়ি গৈছিল। এই মতে সেই সময়লৈ কামৰূপ জিলাত মুঠতে ২৩খন চাহ-বাগিচা গঢ়ি উঠিছিল। এই বাগিচা সমূহলৈ ১৮৬৪২ একৰ মাটি আবণ্টন দিয়া হৈছিল আৰু ৩৪৭২ গৰাকী বহিৰাগত চাহ শ্ৰমিকক নিয়োগ কৰা হৈছিল। সেইদৰে দৰং জিলাত গঢ়ি উঠা ৯৭ খন চাহ বাগিচালৈ ১,৩৭,৮২৯ একৰ মাটি আবণ্টন দিয়া হৈছিল আৰু তাত মুঠতে ৫৩, ৫৬৩ গৰাকী চাহ শ্ৰমিক আছিল। নগাঁও জিলাত ৪৯ খন চাহ-বাগিচাই ৪৮,৭৭৫ একৰ ভূমি দখল কৰিছিল আৰু তালৈ ১৪,৪৩৫ গৰাকী শ্ৰমিক অনা হৈছিল। সেইদৰে শিৱসাগৰ আৰু লক্ষিমপুৰত ক্ৰমে ১৬৪ খন আৰু ১৫২ খন চাহ-বাগিচা প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল। শিৱসাগৰৰ চাহ-বাগিচা কেইখনে মুঠতে ২,৪৪,৬৫৩ একৰ মাটি আৰু লক্ষিমপুৰৰ বাগিচা কেইখনে ১,৯২,৪১৯ একৰ ভূমি সামৰি লৈছিল। শিৱসাগৰলৈ মুঠতে ৯৫,৯৫৪ গৰাকী আৰু লক্ষিমপুৰলৈ ১,৩৯,৯৯৬ গৰাকী চাহ শ্ৰমিক অসমৰ বাহিৰৰ পৰা আনি নিয়োগ কৰা হৈছিল। ১৯২১ চনলৈ চাহ-বাগিচা বিলাকৰ সম্প্ৰসাৰণ ঘটাত মুঠ চাহ বাগিচাৰ বনুৱাৰ সংখ্যা হৈছিলগৈ ১.৫ নিযুত; অৰ্থাৎ সেই সময়ৰ অসমৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ৩০ শতাংশ। প্ৰখ্যাত ঐতিহাসবিদ হেৰশ্ব কান্ত বৰপূজাৰীয়ে তথ্য সহকাৰে প্ৰমাণ কৰি দেখুৱাইছে যে এই কালছোৱাত চাহখেতিয়ক আৰু চাহ কোম্পানী সমূহে অধিক লাভৰ আশাত পাৰস্পৰিক প্ৰতিযোগিতাত নামিছিল। বিশেষ চুক্তিৰ অধীনত পূৰ্বে উল্লেখিত অঞ্চলবোৰৰ উপৰিও তামিলনাডু, কেৰালা আদি ৰাজ্যৰ পৰাও চাহ শ্ৰমিক অনা হৈছিল। চুক্তিৰ ম্যাদ শেষ হ'লে শ্ৰমিক সকল পুনৰ গৃহভূমিলৈ উভতি যোৱাৰ বন্দবস্ত আছিল। বিশেষ চুক্তি বা 'এগ্ৰিমেন্ট'(Agreement)ৰ অনুসৰি অহা এই শ্ৰমিক সকলক সাধাৰণতে 'গিৰমিটিয়া'(এগ্ৰিমেন্টৰ পৰা উদ্ভূত স্থানীয় ৰূপ 'গিৰমিটিয়া')বুলি জনা গৈছিল। গিৰমিটিয়া সকলে চুক্তিৰ ম্যাদৰ শেষত নিজ গৃহভূমিলৈ যাব নোৱাৰি বা নগৈ চাহ-বাগিচা বিলাকৰ কাষৰে-পাজৰে থকা অনাবাদী মাটি সমূহত খেতি-বাতি কৰি বসতি কৰিবলৈ ল'লে। ইয়াৰ উপৰি চাহ-বাগিচা বোৰত পাত তোলাৰ সময়ত স্থায়ী বনুৱাৰ উপৰিও অধিক বনুৱাৰ প্ৰয়োজন হয়। এই সময়ত বাগিচাবোৰত এই সকল নকৈ খেতি বাতি কৰি বহা বহিৰাগতই সাময়িক

নিযুক্তি লৈ আৰ্থিকভাৱে লাভবান হৈছিল। এনেদৰে দুয়োফালে নিয়োজিত হোৱা পমুৱাৰ সংখ্যা ১৮৯১ চনত আছিল ৪,২৩,১৯৯ জন। ১৯০১ চনত ইয়াৰ সংখ্যা বাঢ়ি হৈছিলগৈ ৬,৫৪,০০০ জন। চাহ জনগোষ্ঠীৰ প্ৰব্ৰজন ক্ৰমে বাঢ়ি আহিবলৈ ল'লে আৰু ১৯৩১ চনত এওঁলোকৰ সংখ্যা ১৪ লাখ হোৱাৰ বিপৰীতে ১৯৭১ চনত হৈছিল ১৯ লাখ।

স্মৰণযোগ্য যে অসমত চি.এ. ব্ৰুচে জয়পুৰ আৰু শদিয়াত প্ৰথম চাহ বাগিচা দুখন স্থাপন কৰিছিল আৰু ইয়াৰ বাবে বৰ্হিপ্ৰদেশৰ পৰা মাত্ৰ ৪০০ জন শ্ৰমিক অনা হৈছিল। পিছলৈ ক্ৰমে চাহ বাগিচাৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ বাবে চাহ শ্ৰমিকৰ সংখ্যাও বাঢ়িবলৈ ধৰে। ২০১১ চনৰ লোক পিয়লৰ তথ্য মতে ৮০০ ৰো অধিক চাহ বাগিচাত কৰ্মৰত শ্ৰমিকৰ লগত প্ৰাক্তন চাহ বনুৱাৰ সংখ্যা লগ লাগি সদ্যহতে এওঁলোকৰ সংখ্যা ৬৫ লাখলৈ বৃদ্ধি পাইছে। বৰ্তমানৰ অসমৰ ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি, সমাজ-সংস্কৃতিত এওঁলোকে স্থানীয় আৰু খিলঞ্জীয়া সকলৰ লগত মিলি গৈছে আৰু অসমীয়া জাতি সত্ত্বে অধিক গতিশীল আৰু শক্তিশালী কৰি গঢ়ি তুলিছে।

পূৰ্ববঙ্গীয় কৃষিভূমিঅধ্বেষী সকলৰ আগমণ : ডেভিড স্কটৰ নেতৃত্বত ইংৰাজ প্ৰশাসনে ১৮২৭ চনত কেবাখনো আঁচনিৰ জৰিয়তে অসমৰ থলুৱা লোক সকলক মাটিৰ আবণ্টন দি কৰ সংগ্ৰহ বৃদ্ধিৰ চেষ্টা চলাইছিল। কিন্তু চৰকাৰৰ এই আঁচনি সফল নহ'ল। ইফালে সেই সময়ত অনবাদী হৈ পৰি থকা লাখ লাখ বিঘা মাটিৰ পৰা কৰ আদায় কৰাৰ উপায় বিচাৰি ব্ৰিটিছ চৰকাৰ বিবুধিত পৰিছিল। সেয়ে ইংৰাজ চৰকাৰে চুবুৰীয়া জনবহুল বঙ্গদেশৰ পৰিশ্ৰমী খেতিয়ক সকললৈ নানা ধৰণৰ সুবিধা প্ৰদান কৰি অসমলৈ অহাৰ বাবে উৎসাহিত কৰে। এগৰাকী ব্ৰিটিছ বিষয়াই এই সম্পৰ্কে উদ্ভাৱন কৰ্ত্তপক্ষলৈ লিখিছিল যে যদিহে ভবামতে বঙ্গদেশৰ পৰিশ্ৰমী মুছলমান খেতিয়ক সকলক অসমলৈ আনি সংস্থাপিত কৰিব পৰা যায়, তেনেহ'লে অসমৰ থলুৱাৰী সকলেও তেওঁলোকৰ ক্ষতি হোৱাৰ ভয়ত বহিৰাগত সকলৰ সৈতে প্ৰতিযোগিতাত নামিব। ইয়াৰ ফলত চৰকাৰ নিশ্চয়কৈ লাভবান হ'ব।

ইংৰাজ শাসনৰ আৰম্ভণিতে নকৈ আত্মপ্ৰকাশ কৰা মধ্যবিত্তৰ চৰিত্ৰ অৰ্জনকাৰী কেইগৰাকীমান অসমীয়া লোকেও ইংৰাজ সাম্ৰাজ্যৰ স্বাৰ্থতে অসমলৈ বহিৰাগতৰ আগমণক সমৰ্থন জনাইছিল। আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনে ইংৰাজ চৰকাৰলৈ দিয়া এখন স্মাৰক পত্ৰত অনুৰোধ জনাইছিল যাতে খেতিবাতিৰ উৎকৃষ্ট জ্ঞান থকা ইউৰোপ মহাদেশৰ আৰু উত্তৰ ভাৰতৰ খেতিয়ক সকলক আনি অসমত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰে। ইয়াৰ বাবে চৰকাৰে বঙ্গদেশৰ খেতিয়ক সকলকো উৎসাহিত কৰিবলৈ তেখেতে পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছিল। ১৮৭৪ চনত গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল নৰ্থ ব্ৰুকক গুৱাহাটীত আদৰ্শ জনাই এচাম শিক্ষিত লোকে প্ৰদান কৰা স্মাৰক পত্ৰতো উৰিয়া আৰু উত্তৰ বিহাৰৰ পৰা সবল আৰু সংস্কৃতিবান মানুহক আনি অসমত বহুওৱাৰ বাবে অনুৰোধ জনোৱা হৈছিল। গুণাভিৰাম বৰুৱা আছিল অসমলৈ বৰ্হিৰাজ্যৰ মানুহক আনি বহুওৱাৰ এগৰাকী উৎসাহী সমৰ্থক। সেই সময়ত অসমত গঢ়ি উঠিব ধৰা চাহ-বাগিচা, ৰেলপথ নিৰ্মাণ আদিৰ বাবে লগা কাৰিকৰী জ্ঞান সম্পন্ন শ্ৰমিক আদিৰ প্ৰয়োজন পূৰাব পৰাকৈ অসমীয়া মানুহৰ অভাৱ আছিল বাবে বাহিৰৰ পৰা মানুহ আনি অসমৰ উন্নতি সাধন কৰাৰ পক্ষে তেখেতে যুক্তি আগবঢ়াইছিল। শিক্ষা-দীক্ষাত আগবঢ়া বঙালী সকলক আনি অসমত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ হকে বলি নাৰায়ণ বৰায়ে মাত মাতিছিল।

সিফালে পশ্চিম অসমৰ গোৱালপাৰা, বিলাসীপাৰা আদিৰ জমিদাৰ সকলে নিজৰ জমিদাৰীৰ ৰাজহ বৃদ্ধিৰ উদ্দেশ্যে পূৰ্ববঙ্গীয় মুছলমান কৃষক সকলক আনি সংস্থাপন কৰাৰ সকলো দিহা কৰিছিল। ইয়াৰ উপৰি ১৯২৯-৩০ চনত প্ৰকাশিত ‘আছাম বেঙ্কিং এণ্ড কোৱেৰী’ (Assam Banking and Quarry) কমিটিৰ প্ৰতিবেদনৰ পৰা জনা যায় যে বৰপেটা অঞ্চলৰ থলুৱা মহাজন সকলে আৰু সেই ঠাইত ইতিমধ্যে বসতি স্থাপন কৰি গজগজীয়া হৈ উঠা মাৰোৱাৰী ব্যৱসায়ী সকলে পূৰ্ববঙ্গৰ পৰা অহা বহিৰাগত সকলক পতিত মাটি সমূহত খেতি কৰিবলৈ আৰু সম্ভৱ হ’লে তেনে মাটি কিনি ল’বলৈ প্ৰয়োজনীয় ধন সুদৰ বিনিময়ত ঋণ দি এক ৰমৰমীয়া ব্যৱসায় চলাইছিল। অসমৰ দ আৰু বিস্তৃত সাৰুৱা ভূমি বিভিন্ন শাক-পাঁচলি, মাহ, আছধান, আদিৰ উপৰি বিশেষকৈ মৰাপাটৰ খেতিৰ বাবে উপযোগী। অসমত যিমানৈ পূৰ্ববঙ্গীয় মুছলমান খেতিয়ক সকলে বসতি কৰিবলৈ ধৰিলে সিমানৈ পশ্চিম বঙ্গত মৰাপাটৰ কলৰ সংখ্যা বাঢ়িবলৈ ধৰিলে। প্ৰখ্যাত অৰ্থনীতিবিদ ড° পি. চি. গোস্বামীয়ে তেখেতৰ ‘দ্য ইকনমিক ডেভেলপমেন্ট অৱ আছাম’ (১৯৬৩) নামৰ গৱেষণা গ্ৰন্থত উল্লেখ কৰা মতে ১৯০১-০২ চনত অসমত মুঠতে ৫০০০ একৰ মাটিত মৰাপাটৰ খেতি কৰা হৈছিল। ১৯৪১-৪২ চনত এনে মাটিৰ পৰিমাণ ২৭৭ হেক্টৰ একৰলৈ বৃদ্ধি পাইছিল। ড° ৰমেশ চন্দ্ৰ কলিতাই তেখেতৰ ‘প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ সমস্যা আৰু অসম’ শীৰ্ষক গৱেষণা পত্ৰত কলিকতাত মৰাপাট উদ্যোগৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ সমান্তৰালকৈ অসমত পূৰ্ববঙ্গীয় কৃষকৰ প্ৰব্ৰজনৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগত ওতঃপ্ৰোত সম্পৰ্ক লক্ষ্য কৰিছে। কলিকতাৰ আশে-পাশে গঢ়ি উঠা মৰাপাট কলসমূহৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কেঁচামাল সমূহৰ বুজন অংশ অসমৰ পৰা যোগান ধৰা হৈছিল। ড° কলিতাই সেয়েহে মন্তব্য কৰিছে, ‘এই কলসমূহৰ চাহিদা পূৰণৰ উপৰি অবিভক্ত বঙ্গদেশৰ পৰা বিদেশলৈও মৰাপাট ৰপ্তানী কৰা হৈছিল। ফলত মৰাপাট উৎপাদন কৰিবলৈ পূৰ্ববঙ্গৰ পৰা অসমলৈ মুছলমান খেতিয়ক প্ৰব্ৰজন ঘটোৱাটো মৰাপাট ব্যৱসায়ৰ সমৃদ্ধিৰ বাবে অপৰিহাৰ্য্য হৈ পৰিছিল।’ এনে পৰিৱেশত অধিক লাভৰ আশাত বৰপেটা অঞ্চলৰ এচাম ব্যৱসায়ীয়ে বহু সময়ত নিজৰ একচনা পট্টাৰ মাটি বিলাক ইতিমধ্যে আহি বসতি কৰা আৰু নতুনকৈ আহি থকা পূৰ্ববঙ্গীয় বহিৰাগত সকলক অধিক দামত বিক্ৰী কৰিবলৈ ধৰিলে। আনকি কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত এইসকল সুবিধাবাদীয়ে কিছুমান চৰকাৰী আৰু সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ মাটিও নিজৰ বুলি দেখুৱাই নানা ফন্দীৰে বিক্ৰী কৰি এই সকল বহিৰাগতক বসতি কৰাৰ সুযোগ উলিয়াই দিছিল। ইতিমধ্যে উনুকিওৱা হৈছে যে ইংৰাজ চৰকাৰে ১৯০৫ চনত ৰাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক কাৰণত পূৰ্ববঙ্গ আৰু অসমক লগ লগাই ‘পূৰ্ববঙ্গ আৰু অসম’ নামেৰে এখন প্ৰদেশ গঠন কৰিছিল। ফলত পূৰ্ববঙ্গীয় কৃষকৰ অসমলৈ অহাৰ পথত বিশেষ বাধা নাথাকিল। ইতিমধ্যে ১৮৯১-৯২ চনত অসম আৰু বঙ্গদেশৰ মাজত ৰেল পৰিবহন ব্যৱস্থা গঢ়ি উঠিছিল। পৰিবহনৰ এই সুবিধা লৈ অসমত থকা ৰেল ষ্টেচনবোৰক কেন্দ্ৰ কৰিও পূৰ্ববঙ্গীয় সকলৰ বসতি বাঢ়ি আহিছিল।

পূৰ্ববঙ্গত তেতিয়া চিৰস্থায়ী বন্দবস্তৰ অধীনত জমিদাৰী প্ৰথা চলি আছিল আৰু নব্বৈ শতাংশৰো অধিক কৃষকৰ নিজৰ মাটি নাছিল। জমিদাৰ সকলে কৃষকসকলৰ পৰা খাজানা আদায়ৰ বাবে নানা ধৰণৰ অত্যাচাৰ কৰিছিল। তাৰ বিপৰীতে অসমত ৰায়তৱাৰী ব্যৱস্থা প্ৰচলিত আছিল বাবে খেতিৰ মাটিত কৃষকসকলে পোনপটীয়াকৈ চৰকাৰক খাজানা আদায় দিব পাৰিছিল। সেয়ে ইয়াত কৃষকসকলৰ ওপৰত অত্যাচাৰৰ সুযোগ

নাছিল। পূর্ববঙ্গৰ জমিদাৰসকলৰ অত্যাচাৰৰ পৰা হাত সাৰিবলৈও কৃষক সকলে অসমলৈ প্ৰব্ৰজন কৰিবলৈ আগ্ৰহান্বিত হৈছিল। পূর্ববঙ্গৰ দাঁতি কাষৰীয়া গোৱালপাৰা আৰু কামৰূপ জিলালৈ অহা প্ৰব্ৰজনকাৰী সকলে ঘাইকৈ নদী পথৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এইদৰে অসমলৈ আহি বসতি স্থাপন কৰা প্ৰথম চাম প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ সহায়ত দ্বিতীয় চাম প্ৰব্ৰজনকাৰী আহি তেওঁলোকৰ লগ লাগিব ধৰিলে। প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ সংখ্যা ভয়াবহ ৰূপত বাঢ়ি অহা দেখি ১৯৩১ চনৰ লোকপিয়লত এ.চি. মূলানে শংকা প্ৰকাশ কৰিছিল যে যদি এই গতিত প্ৰব্ৰজন চলি থাকে তেনেহ'লে সমগ্ৰ অসম প্ৰব্ৰজনকাৰীৰে ভৰি পৰিব আৰু কেৱল শিৱসাগৰ জিলাতহে অসমীয়াৰ অৱস্থিতি থাকিব। অসমলৈ প্ৰব্ৰজনত অবিহণা যোগোৱা কাৰকবোৰৰ ভিতৰত পূর্ববঙ্গত হোৱা ১৮৯৩, ১৮৯৭ আৰু ১৮৯৮ চনৰ উপৰ্যুপৰি দুৰ্ভিক্ষ কেইটাও অন্যতম আছিল। ইয়াৰোপৰি ইংৰাজ চৰকাৰে অসমক খাদ্য শস্যৰ ক্ষেত্ৰত স্বনিৰ্ভৰশীল কৰাৰ উদ্দেশ্যেৰে সকলো ধৰণৰ ৰাগীয়াল বস্ত্ৰৰ পৰা আঁতৰত থকা কঠোৰ পৰিশ্ৰমী খেতিয়ক এচামক বসতি স্থাপনৰ সকলো সুবিধা দিবলৈ এখন বিশেষ আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছিল। এই আঁচনিখনক ক'ল'নাইজেচন স্কীম বা নিৱেশ আঁচনি নামে জনা যায়। এই আঁচনিখন ৰূপায়ণ কৰিবলৈ বৰপেটা, নগাঁও আৰু মঙলদৈত বিশেষ বিষয়া নিয়োগ কৰা হৈছিল। এই আঁচনিৰ সুযোগ লৈ মুখ্যতঃ পূর্ববঙ্গৰ মৈমনসিংহ আৰু পাবনা জিলাৰ পৰাই দলে দলে মানুহ আহিবলৈ ধৰিলে।

অসমলৈ অহা পূর্ববঙ্গীয় এই প্ৰব্ৰজনকাৰী সকলৰ ৮৫ শতাংশ লোকেই আছিল মুছলমান ধৰ্মী। এওঁলোকৰ সংখ্যা ক্ৰমাৎ বাঢ়ি অহা দেখি থলুৱা জনজাতি আৰু হিন্দুধৰ্মীয় লোকসকলে নিজৰ ভাষা-সংস্কৃতি আদিৰ প্ৰতি বিপদৰ আগজাননী দেখিবলৈ পালে। অসম চৰকাৰে নিজৰ অৰ্থনৈতিক লাভৰ বাবে প্ৰব্ৰজন বৃদ্ধি পোৱাতো বিচাৰিছিল আৰু একে সময়তে খিলঞ্জীয়া থলুৱা অধিবাসী সকল যাতে বিতুষ্ট নহয় তাৰ বাবে এক মধ্যবৰ্তী পন্থা গ্ৰহণ কৰিলে। এইমতে ১৯২০ চনত 'লাইন প্ৰথা'ৰ প্ৰবৰ্তন কৰি আবাস যোগ্য ভূমি ভাগক তিনিটা শ্ৰেণীত ভাগ কৰে ; (ক) পমুৱা সকলৰ বাবে সুকীয়া বাসযোগ্য ভূমি (খ) পমুৱা সকলে বাস কৰিব নোৱাৰা ভূমি আৰু (গ) একেটা অঞ্চলৰ এফালে পমুৱাসকলে আৰু আনফালে থলুৱাসকলে বাস কৰিব পৰা ভূমি। পূর্ববঙ্গীয় মুছলমান পমুৱা সকলক এটা নিৰ্দিষ্ট অঞ্চলত বসবাসৰ সুবিধা দিয়া আৰু থলুৱা সকলৰ ভূমিৰ অধিকাৰ ৰক্ষা কৰাৰ এই দুইমুখীয়া ব্যৱস্থাটো পিছে সফল নহ'ল। থলুৱা সকলে অধিক দাম পাই নিজৰ মাটি পমুৱা সকলক বিকিবলৈ ল'লে। তদুপৰি দুৰ্নীতি পৰায়ণ ৰাজহ বিষয়া সকলেও ক'লা ধনৰ লোভত উৎকোচ লৈ লাইন প্ৰথা উলংঘা কৰি পমুৱা মুছলমান সকলক মাটি নামজাৰী কৰি দিয়াত আগভাগ ল'লে। এইবোৰ দেখি শূনি অস্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰী, মহাদেৱ শৰ্মা, বসন্ত কুমাৰ দাস আদিৰ দৰে এচাম সচেতন লোকে এনে বিপদৰ প্ৰতি এহাতে চৰকাৰৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবলৈ আৰু আনহাতে স্থানীয়লোকৰ মাজত সচেতনতা বৃদ্ধিৰ অৰ্থে চেষ্টা কৰিছিল। ইয়াৰ বাবে ১৯২৪ চনত অস্বিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰীয়ে 'অসম সংৰক্ষণী সভা' গঠন কৰিছিল। ১৯২৬ চনৰ পাণ্ডু কংগ্ৰেছৰ পূৰ্বে অসম ভ্ৰমণলৈ আহি কংগ্ৰেছ নেতা ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদে অসমত মুছলমান প্ৰব্ৰজনৰ ভয়াবহতা দেখি অধিক জনবসতিৰে পূৰ্ণ বিহাৰৰ চাপ্ৰা জিলাৰ পৰা হিন্দু ধৰ্মী লোক আনি অসমত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ প্ৰস্তাৱ দাঙি ধৰিছিল। মহাদেৱ শৰ্মাই ১৯২৭ চনৰ জুলাই মাহত অসম বিধান পৰিষদত প্ৰব্ৰজনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰস্তাৱ উত্থাপন কৰিছিল। বসন্ত কুমাৰ দাস আৰু নবীন চন্দ্ৰ

বৰদলৈয়ে এই প্ৰস্তাৱৰ বিতৰ্কত ভাগ লৈ থলুৱাৰ স্বাৰ্থ ৰক্ষা কৰিব পৰা উপায় উদ্ভাৱনৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্ব দিছিল। ১৯২৮ চনত এই সমস্যাৰ সমাধান উলিয়াবৰ বাবে চৰকাৰে এ. ডব্লিউ.ব'থামৰ নেতৃত্বত পাঁচজনীয়া সৰ্বদলীয় সমিতি গঠন কৰি দিছিল। তাত নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ আৰু মহম্মদ ছাদুল্লাও সদস্য আছিল। বৰদলৈয়ে সমিতিৰ সদস্য হিচাপে দৃঢ় মত প্ৰকাশ কৰিছিল যাতে লাইন প্ৰথা অনুসৰি নিৰ্দিষ্ট কৰা এলেকাৰ পৰা কোনো নতুন ঠাইলৈ পমুৱাৰ বসতি বিস্তাৰিত হ'ব নোৱাৰে। লাইন প্ৰথাৰ অধীনত পমুৱা সকলক পুনৰবাসন দিয়াৰ বাবে ১৯৩০ ৰ পৰা ১৯৩৬ চনলৈ এই ছয় বছৰ কালত কেৱল নগাঁও জিলাতে ৫৯ খন গো-চৰণীয়া পথাৰ পমুৱা সকলৰ বাবে চৰকাৰে মুকলি কৰি দিছিল। এই আঁচনি দৰং জিলাৰ মঙলদৈ আৰু কামৰূপ জিলাৰ বৰপেটা মহকুমাতো একেদৰে প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল। এটা সমীক্ষা মতে ১৯২০-২১ চনত হিন্দু পমুৱাৰ বাবে ৩,২৯৯ হেজাৰ মাটি আবণ্টন দিয়াৰ বিপৰীতে মুছলমান পমুৱাৰ বাবে ৩০,১০৬ হেজাৰ বিঘা মাটি আবণ্টন দিয়া হৈছিল। ইয়াৰ পৰিমাণ বাঢ়ি ১৯২৯-৩০ চনত হৈছিলগৈ হিন্দু পমুৱাৰ বাবে ১৩,২৮৫ হেজাৰ বিঘা আৰু মুছলমান পমুৱাৰ বাবে ৮৯,০৭৮ হেজাৰ বিঘা মাটি। ১৯৩৫ চনৰ 'ভাৰত শাসন আইন' মতে গঠিত অসমৰ বৰদলৈ মন্ত্ৰীসভাই পমুৱা সকলৰ এই অবাধ আগমণত বাধা দিবৰ চেষ্টা কৰিছিল যদিও তিনিবাৰকৈ চৰকাৰ গঠন কৰা ছাদুল্লাই বঙ্গদেশীয় মুছলমান পমুৱা সকলক সকলো প্ৰকাৰে সুবিধা আৰু উৎসাহ প্ৰদান কৰিছিল। তাৰবাবে ছাদুল্লাই Regularization Settlement নীতিৰে থলুৱা কৃষক সকলক বলেৰে খেদি পঠিয়াই বঙালী মুছলমান পমুৱা সকলে মাটি বেদখল কৰা কাৰ্যক বৈধতা প্ৰদান কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰে। ইতিমধ্যে ১৯৩৯ চনত দ্বিতীয় বিশ্ব যুদ্ধ আৰম্ভ হ'ল। এই যুদ্ধত নিয়োজিত মিত্ৰ শক্তিৰ সৈন্য বাহিনীৰ প্ৰয়োজনীয় খাদ্য আৰু অত্যাৱশ্যকীয় সামগ্ৰী সমূহ জোৰ জুলুমকৈ হ'লেও সংগ্ৰহ কৰাৰ ব্যৱস্থা ইংৰাজ চৰকাৰে হাতত ল'লে। এই কথাত ক্ষুব্ধ হৈ গোপীনাথ বৰদলৈৰ নেতৃত্বত গঠিত কোৱালিচন মন্ত্ৰীসভাই পদত্যাগ কৰিছিল। অসমৰ গৰণৰ তেতিয়াৰ বিধায়িনী কাউন্সিল নিলম্বিত কৰি ৰাখি সৈন্য বাহিনীৰ প্ৰয়োজন পূৰ কৰিবলৈ অধিক খাদ্য উৎপাদন কৰাৰ উদ্দেশ্যে 'অধিক শস্য উৎপাদন নীতি' (Grow more food) গ্ৰহণ কৰে। ইফালে ১৯৪৩ চনত বঙ্গদেশত প্ৰবল আকালে দেখা দিছিল। অসমৰ তেতিয়াৰ গৰণৰ ৰাভেলে এই পৰিস্থিতিৰ সুযোগ লৈ বঙ্গদেশৰ পৰা খেতিয়ক সকলক আনি অসমৰ মাটিত বহুওৱাৰ সকলো ব্যৱস্থা হাতত লৈছিল আৰু বিধায়িনী কাউন্সিলত আৱশ্যকীয় বহুমত নথকাকৈয়ে চৈয়দ ছাদুল্লাক মন্ত্ৰীসভা গঠন কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ জনাইছিল। ছাদুল্লাৰ বাবে এই পৰিবেশ গাখীৰতে ম'হৰ খুটি যেন হ'ল। ছাদুল্লাই হাতে-কামে ৰূপায়ণ কৰিবলৈ জোৰ দিয়া 'গ্ৰ' ম'ৰ ফুড'ৰ ফল আন একো নহ'লেও 'গ্ৰ' ম'ৰ মুছলমান হৈ হৈছিল বুলি তেতিয়াৰ গৰণৰ ৰাভেলেই পিছলৈ কিন্তু মন্তব্য কৰিছিল।

১৯৪২ চনত ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ দাবী তুংগত উঠা ভাৰতীয় গণ বিপ্লৱৰ সময়ত প্ৰায়ভাগ কংগ্ৰেছী নেতাক জেলত ভৰাই থোৱা হৈছিল। ১৯৪৫ চনত এওঁলোকৰ সৰহভাগ জেলৰ পৰা মুক্ত হয় আৰু ১৯৪৬ চনৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত কংগ্ৰেছে একক সংখ্যা গৰিষ্ঠতা লাভ কৰি গোপীনাথ বৰদলৈৰ নেতৃত্বত চৰকাৰ গঠন কৰে। এই চৰকাৰে অসমৰ খিলঞ্জীয়া জনজাতি সকলৰ স্বাৰ্থ সুৰক্ষাৰ অৰ্থে 'অসম ভূমি ৰাজহ নিয়ামক ১৮৮৬ চন' সংশোধন কৰি ২৭৯৫খন গাঁৱৰ ১৫০০ বৰ্গকিলোমিটাৰ এলেকা সামৰি ৩৮ টা জনজাতীয়

বেন্ট আৰু ব্লক গঠন কৰিছিল। আনফালে ইংৰাজ চৰকাৰে ভাৰতক হিন্দু আৰু মুছলমান এই দুই ধৰ্মৰ ভিত্তিত ভাগ কৰি হিন্দুস্থান আৰু পাকিস্তান নামেৰে দুখন সুকীয়া ৰাষ্ট্ৰ সৃষ্টি কৰি স্বাধীনতা প্ৰদান কৰাৰ প্ৰস্তাৱৰ ওপৰত গুণা-গাঁথা কৰি আছিল। এই প্ৰস্তাৱতে ভাৰতৰ প্ৰদেশ সমূহক এ, বি, চি এই তিনিটা সংহতিত বিভক্ত কৰিবলৈ ব্যৱস্থা কৰে। এই মতে অসমক বঙ্গদেশৰ সৈতে একেটা সংহতি বা গ্ৰুপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ প্ৰস্তাৱ কৰা হৈছিল। গোপীনাথ বৰদলৈ, ৰূপনাথ ব্ৰহ্মা, ভীমবৰ দেউৰীৰ দৰে অসমৰ থলুৱা জাতি-জনজাতিৰ নেতা সকলে একমুখে এই প্ৰস্তাৱৰ বিৰোধিতা কৰি অসমক পাকিস্তানৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ যড়যন্ত্ৰৰ পৰা ৰক্ষা কৰিলে।

ইফালে ১৯৪৭ চনৰ ১৫ আগষ্টত ভাৰতবৰ্ষ স্বাধীন হয়। ফলত স্বৰাজ্যোত্তৰ ভাৰতৰ অঙ্গৰাজ্য হিচাপে ইতিমধ্যে বঙ্গদেশৰ পৰা আহি অসমত বসবাস কৰিবলৈ লোৱা লাখ লাখ পমুৱা মুছলমান আপোনাআপুনি ভাৰতীয় নাগৰিক হৈ পৰিল। দেশ বিভাজনৰ সময়ত অৱশ্যে হিন্দ-মুছলমান উভয় ধৰ্মৰে লোক সকলক নিজৰ ইচ্ছামতে কোনো এখন দেশলৈ উভতি যাবলৈ সুবিধা দিয়া হৈছিল। এই সুবিধা লৈ কিছু সংখ্যক বঙালী মুছলমান পূৱ পাকিস্তানলৈ উভতি গৈছিল। সেইদৰে পূৱ পাকিস্তানৰ পৰাও বহু হিন্দু মানুহ আহিছিল। পিছে ইয়াৰ পৰা যোৱাৰ তুলনাত ইয়ালৈ অহা লোকৰ লোকৰ সংখ্যা আছিল কেবা গুণো অধিক। ইয়ালৈ অহাসকলৰ ভিতৰত কেৱল হিন্দুৱেই নাছিল; বহুসংখ্যক মুছলমানো আছিল। ফলত ভূমিৰ অধিকাৰক লৈ থলুৱা কৃষক আৰু প্ৰব্ৰজনকাৰী সকলৰ মাজত সংঘাত সৃষ্টি হ'ব ধৰিলে। ইয়ে অসমৰ ভূমি সমস্যাক জটিলৰ পৰা জটিলতৰ কৰি তুলিলে।

পূৱ-পাকিস্তানৰ পৰা হোৱা প্ৰব্ৰজন : ১৯৪৭ চনত ইংৰাজ সকলে ভাৰতীয় সকলৰ গণ আন্দোলনৰ সমুখত নতি স্বীকাৰ কৰি ভাৰত ত্যাগ কৰে। কিন্তু দুষ্ট বুদ্ধিৰ ভঁৰাল ইংৰাজ চৰকাৰে সেই সময়ৰ অখণ্ড ভাৰত বৰ্ষক ধৰ্মৰ ভিত্তিত হিন্দুস্থান আৰু পাকিস্তান নামেৰে দুখন দেশত ভাগ কৰিহে স্বাধীনতা প্ৰদান কৰে। ভাৰতৰ পশ্চিম দিশৰ পঞ্জাবৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সিন্ধু আৰু বেলুচিস্তান প্ৰদেশক সামৰি পশ্চিম পাকিস্তান আৰু পূৰ্ব বঙ্গক সামৰি পূৱ পাকিস্তান এই দুয়োখণ্ডকে লৈ মুছলমান ধৰ্মী পাকিস্তান দেশ গঠন কৰা হয়। ধৰ্মৰ ভিত্তিত দুখন দেশ হোৱাৰ বাবে পূৱ পাকিস্তানলৈ অসমৰ পৰা বহুতো মুছলমান উভতি গ'ল আৰু পূৰ্ব বঙ্গৰ পৰা হিন্দু ধৰ্মী লোক অসমলৈ আহিল। কিন্তু যোৱাৰ তুলনাত নতুনকৈ অহা হিন্দুৰ সংখ্যা বহুত বেছি। ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ সিদ্ধান্ত অনুসৰি পূৱ-পাকিস্তানৰ পৰা অহা সকলো ভগনীয়া বা ৰিফিউজীক অসমৰ বিভিন্ন জিলাত মাটি ভেটি দি সংস্থাপন কৰে। ইয়াকে লৈ দুয়োখন দেশৰে কেবা ঠাইতে বহু সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষও সৃষ্টি হৈছিল। অসমলৈ পিছে পূৱ পাকিস্তানৰ লোকৰ প্ৰব্ৰজন অহৰহ চলিয়েই থাকিল। ১৯৬২ চনত চীনে ভাৰত আক্ৰমণ কৰাৰ সময়ত তেজপুৰ চহৰৰ বাসিন্দাসকলে যেনিয়ে তেনিয়ে পলাই অহাৰ সময়ত তেজপুৰৰ পৰা কেইকিলোমিটাৰ মান নিলগত অৱস্থিত কেইখন মান গাঁৱৰ বাসিন্দা সকলে জেন আৰু তৰা অঁকা সেউজীয়া পতাকা উৰুৱাই চীনা সৈন্যক আদৰণি জনাইছিল। তেতিয়াই অসমত পাকিস্তানী প্ৰব্ৰজনে কিমান ভয়াবহ ৰূপ ধাৰণ কৰিছে আৰু ইয়াৰ পৰা সম্ভাৱ্য কিমান বিপদ ঘটিব পাৰে তাৰ উমান পোৱা গৈছিল। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে চি বি আইৰ দ্বাৰা তদন্ত কৰি এই কথাৰ সত্যতাৰ বুজ লয়। কিন্তু সেই তদন্তৰ তথ্য অনুসৰি তেতিয়ালৈ মুঠতে ২,২৩,০০০ পাকিস্তানী অনুপ্ৰৱেশকাৰী চিনাক্ত কৰা হৈছিল আৰু ১৯৪৬ চনত ভোটৰ তালিকাৰ

পৰা সেই সকলৰ নাম কৰ্ত্তন কৰাৰ উপৰি প্ৰায় ১,৯৭,০০০ ক বহিষ্কাৰ কৰা হৈছিল। ইয়াতেই এচাম নেতাই সংখ্যালঘুৰ ওপৰত জোৰ-জুলুম কৰা বুলি হৈ চৈ আৰম্ভ কৰিছিল আৰু বহিষ্কৃত সকলৰ অধিকাংশই অসমত পুনৰ অনুপ্ৰৱেশ কৰিছিল।

বাংলাদেশী বিদেশী প্ৰব্ৰজন : একে ধৰ্মাৱলম্বী হ'লেও পূৱ পাকিস্তান আৰু পশ্চিম পাকিস্তানৰ বাসিন্দা সকলৰ ভাষিক আৰু সাংস্কৃতিক পাৰ্থক্য বহুত আছিল। পশ্চিম পাকিস্তানৰ উৰ্দু ভাষাকেই সমগ্ৰ পাকিস্তানৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাৰ মৰ্যাদা দিয়া হৈছিল। কিন্তু পূৰ্ব পাকিস্তানৰ মানুহৰ ভাষা হ'ল বাংলা। দেশখনৰ ৰাজধানী পশ্চিম পাকিস্তানত অৱস্থিত হোৱাৰ সুযোগ লৈ পশ্চিম পাকিস্তানে পূৱ পাকিস্তানক উপনিবেশ ৰূপেহে গণ্য কৰিছিল। অৰ্থনৈতিক শোষণৰ মাত্ৰা চৰি যোৱাত শ্বেখ মজিবুৰ ৰহমানৰ নেতৃত্বত পূৱ পাকিস্তানে পশ্চিম পাকিস্তানৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰে আৰু ঘাইকৈ বাংলা ভাষাক পূৱ পাকিস্তানৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ভাষা বুলি ঘোষণা কৰে। ভাৰতবৰ্ষই পূৱ পাকিস্তানৰ মুক্তি যুদ্ধত সামৰিক সহায় আগবঢ়ায়। পশ্চিম পাকিস্তানৰ সৈন্য বাহিনী ভাৰত আৰু পূৱ পাকিস্তানৰ যুটীয়া সামৰিক বাহিনীৰ হাতত পৰাজিত হয় আৰু ১৯৭১ চনৰ ২৪ মাৰ্চত পূৱ পাকিস্তানে সম্পূৰ্ণ স্বাধীনতা লাভ কৰে। লগে লগে বাংলাদেশ নামেৰে বিশ্বত এখন নতুন সাৰ্বভৌম স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰ গঠন হ'ল। শ্বেখ মজিবুৰৰ নেতৃত্বত গঠন কৰা স্বাধীন বাংলাদেশৰ প্ৰথম চৰকাৰে বাংলাদেশক ধৰ্ম নিৰপেক্ষ দেশ হিচাপে ঘোষণা কৰিছিল।

বাংলাদেশৰ মুক্তি যুদ্ধৰ সময়ত যুদ্ধ আক্ৰান্ত অঞ্চলৰ পৰা লাখ লাখ ভগনীয়া আহি ভাৰতবৰ্ষত প্ৰৱেশ কৰে। ভাৰত চৰকাৰেও এই সকলক শৰণাৰ্থী হিচাপে মৰ্যাদা দি বিভিন্ন ঠাইত শিৱিৰ পাতি আশ্ৰয় প্ৰদান কৰি সকলো মানৱীয় সা-সুবিধা আৰু নিৰাপত্তা প্ৰদান কৰে। তদুপৰি বাংলাদেশ গঠন হোৱাৰ পিছতো ভাৰত আৰু বাংলাদেশৰ সীমান্ত উন্মুক্ত হৈ আছিল। ভাৰত চৰকাৰে শেহতীয়াকৈ তাত কাইটীয়া তাঁৰৰ বেৰ দিয়াৰ প্ৰকল্প হাতত লৈছে। তথাপিও ভাৰতলৈ বাংলাদেশীৰ অনুপ্ৰৱেশ ঘটিয়েই আছে। এনে বাংলাদেশী বিদেশীৰ সংখ্যা সঠিককৈ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা টান যদিও ইয়াৰ সংখ্যা যে কেবা লক্ষাধিক হয় সেই বিষয়ে সন্দেহ নাই।

ঔপনিবেশিক যুগত পূৰ্ববঙ্গৰ পৰা অহা প্ৰব্ৰজনকাৰী সকলক বিদেশী বা অনুপ্ৰৱেশকাৰী বুলিব নোৱাৰি। কিয়নো সেই সময়ত পূৰ্ব বঙ্গ আৰু অসম একেখন ভাৰতবৰ্ষৰে ভিতৰুৱা আছিল। ১৯৪৭ চনৰ স্বাধীনতাৰ পিছৰ পৰবৰ্ত্তী পাঁচ বছৰ কাল দেশ বিভাজনৰ ফলত সৃষ্ট ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক বিশৃঙ্খলতা সমূহ আঁতৰ কৰাৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। সেয়ে এই সময় খিনিত যি সকলে পূৱ পাকিস্তানৰ পৰা অসমত প্ৰৱেশ কৰিছিল, তেওঁলোকক শৰণাৰ্থী বুলি কোৱা হৈছিল। ১৯৫৩ চনৰ ২৬ জানুৱাৰীৰ পিছত যিসকলে অসমত প্ৰৱেশ কৰিছিল তেওঁলোক নিসন্দেহে অনুপ্ৰৱেশকাৰী। দেখা গ'ল- ১৮৮০ চনৰ পৰা আজিলৈ পূৰ্ববঙ্গই বোলক বা পূব-পাকিস্তানেই বোলক বা বাংলাদেশেই বোলক, নাম সলনি হ'লেও দেখা যায়, একেখিনি ঠাইৰ পৰাই বঙালী হিন্দু আৰু মুছলমান মানুহৰ প্ৰব্ৰজন চলিয়েই থাকিল। ১৮৮০ চনত আৰম্ভ হোৱা হিন্দু-মুছলমান উভয় ধৰ্মৰে বঙালী সকলৰ প্ৰব্ৰজন বা পিছলৈ অনুপ্ৰৱেশ বিংশ শতিকাত ভয়াবহভাৱে বৃদ্ধি পাইছিল আৰু নামনি অসমৰ চাৰিখন জিলাৰ জনসংখ্যাৰ গাঁথনিত গভীৰ প্ৰভাৱ পেলাইছিল। ১৯১১-১২ চনৰ সমীক্ষা

মতে গোৱালপাৰা জিলাৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ২০ শতাব্দীলৈ আৰু নগাঁও জিলাৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ১৪ শতাব্দীলৈ অনুপ্রৱেশকাৰীৰ উপস্থিতি বৃদ্ধি পাইছিল। ড০ ৰমেশ চন্দ্ৰ কলিতা, ড০ অমলেন্দু গুহ, ড০ হেৰম্ব কান্ত বৰপূজাৰীৰ দৰে ইতিহাসবিদসকলে অনুপ্রৱেশকাৰীৰ বৃদ্ধিৰ বাৰংবাৰতা সমূহ বিশ্লেষণ কৰিছিল। এই বাৰংবাৰতাসমূহৰ ভিত্তিত গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আইন গৱেষণালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ সঞ্চালক জে. এন. দাসে, ‘বঙ্গত জন্ম লৈ অসমত বসবাস কৰা’ লোকৰ সংখ্যাৰ এখন তালিকা দাঙি ধৰিছিল এনেদৰে-

জিলা	১৯১১ চন	১৯২১ চন	১৯৩১ চন
(ক) গোৱালপাৰা	৭৭,০০০	১,৫১০০০	১,৭০,০০০
(খ) কামৰূপ	৪,০০০	৪৪,০০০	১,০৪০০০
(গ) দৰং	৭,০০০	২০,০০০	৪১,০০০
(ঘ) নগাঁও	৪,০০০	৫৮,০০০	১,২০,০০০
(ঙ) শিৱসাগৰ	১৪,০০০	১৪,০০০	১২,০০০
(চ) লক্ষীমপুৰ	১৪,০০০	১৪,০০০	১৯,০০০
মুঠ	১,২০,০০০	৩,০১০০০	৪,৯৬০০০
সৰ্বমুঠ -৯,৭০,০০০			

‘দৈনিক অসম’ নামৰ বাতৰি কাকতখন (১৯৭১ চৰ ১৬ এপ্ৰিলৰ সংখ্যা)ৰ এক হিচাপ মতে ১৯০১ চনৰ পৰা ১৯৭১ চনৰ সময়ছোৱাত অসমৰ জনসংখ্যা ৩২.৯ লাখৰ পৰা ১৪৬.৩ লাখলৈ বৃদ্ধি পাইছিল বুলি বুজিব পাৰি। সেই একে খিনি সময়ত সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ জনসংখ্যা ২৩.৮ কোটিৰ পৰা ৫৪.৮ কোটিলৈ বাঢ়িছিল। অৰ্থাৎ আলোচ্য ৭০ বছৰৰ ভিতৰত সৰ্বভাৰতীয় জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰ ১৩৫ শতাংশৰ বিপৰীতে অসমত এই বৃদ্ধিৰ হাৰ আছিল ৩১৫ শতাংশ। অসমৰ জনসংখ্যাৰ এই অস্বাভাৱিক বৃদ্ধি স্বাভাৱিক জন্ম হাৰৰ দ্বাৰা সম্ভৱ নহয়। এতেকে নিসন্দেহে অসমত অনুপ্রৱেশকাৰীৰ সংখ্যা ভয়াবহ গতিত বৃদ্ধি পাইছিল। এওঁলোকৰ সমাজত প্ৰচলিত বহুবিবাহ প্ৰথা, বাল্য বিবাহ, শিক্ষা-দীক্ষাৰ অভাৱ আদিৰ বাবেও জন্মৰ হাৰ থলুৱা বা খিলঞ্জীয়া সকলৰ তুলনাত যথেষ্ট বেছি। এওঁলোকৰ জনসংখ্যা ভয়াবহ গতিত বাঢ়ি যোৱাৰ এইবোৰো অন্যতম কাৰণ। ১৯৮০ চনৰ ১৮ জানুৱাৰীত সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাই প্ৰধান মন্ত্ৰীলৈ পঠিওৱা পত্ৰ এখনত শংকা প্ৰকাশ কৰিছিল যে ১৯৮১ চনত অসমত অবৈধ বিদেশীৰ সংখ্যা ৫০ লাখ হবগৈ। সাংবাদিক আৰু লেখক সঞ্জয় হাজৰিকাই বাংলাদেশৰ লোকপিয়লৰ তথ্য আৰু বহু কেইগৰাকী বাংলাদেশী পণ্ডিতৰ গৱেষণা মূলক তথ্য চালি জাৰি চাই বাংলাদেশৰ হিন্দু আৰু মুছলমান জনসংখ্যা হ্ৰাস-বৃদ্ধিৰ পৰিসংখ্যা দাঙি ধৰিছে। সেইমতে ১৯৭১ চনৰ পৰা ১৯৯১ চনৰ ভিতৰত হিন্দুৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি পাইছিল ১.৫ নিযুত। তাৰ বিপৰীতে দেশখনত মুছলমানৰ জনসংখ্যা বাঢ়িছিল ৬১ নিযুত। বাংলাদেশত হিন্দু জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ এই লেহেমীয়া গতিৰ অন্যতম কাৰণ হ’ল- সেই দেশৰ পৰা ভাৰতলৈ ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক বা ধৰ্মীয় কাৰণত হোৱা অবাধ প্ৰব্ৰজন। ইমতিয়াজ আহমেদ নামৰ বাংলাদেশৰ এগৰাকী প্ৰখ্যাত পণ্ডিতে এই কথাৰ সত্যতা স্বীকাৰ কৰি কৈছে যে ১৯৬১-৭১ চনৰ ভিতৰত ১.৭২ নিযুত আৰু ১৯৮১-৯১ চনৰ ভিতৰত ৬ লাখ বাংলাদেশীয়ে অসমত অনুপ্রৱেশ

কৰিছে। অসম ৰাজ্যিক লোক পিয়ল সঞ্চালকালয়ৰ প্ৰাক্তন সঞ্চালক যোগেশ চন্দ্ৰ ভূঞাই দাঙি ধৰা তথ্য মতে ১৯৭১ চনৰ ৩.৫৯ নিযুত মুছলমান জনসংখ্যাক আধাৰ কৰি লৈ তেওঁলোকৰ জন্মমৃত্যুৰ হাৰৰ দ্বাৰা হিচাপ কৰি চালে ১৯৯১ চনত প্ৰাপ্ত ৬.৩ নিযুতৰ সলনি মুছলমান সকলৰ জনসংখ্যা ৫.২ নিযুতহে হ'ব লাগিছিল। অৰ্থাৎ এই কুৰি বছৰৰ ভিতৰত ১.১ নিযুত মুছলমান জনসংখ্যা অসমত অতিৰিক্তভাৱে বাঢ়িছিল। বাংলাদেশী পণ্ডিত ইমতিয়াজ আহমেদৰ গৱেষণাৰ তথ্যৰ লগত যোগেশ চন্দ্ৰ ভূঞাৰ তথ্যৰ মিল আছে। ১৯৯৮ চনৰ ৮ নৱেম্বৰত তেতিয়াৰ অসমৰ ৰাজ্যপাল শ্ৰীনিবাস কুমাৰ সিন্‌হাই ৰাষ্ট্ৰপতিলৈ পঠিওৱা এখন প্ৰতিবেদনত বাংলাদেশৰ পৰা অসমলৈ হৈ থকা অনুপ্ৰৱেশৰ ভয়াবহতাৰ কথা উল্লেখ কৰিছিল। এই প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা মতে ১৯৭১ চনৰ তুলনাত ১৯৯১ চনত অসমত মুছলমান জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰ ৭৭.৪ শতাংশ হোৱাৰ বিপৰীতে হিন্দু জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰ আছিল মাত্ৰ ৪১.৮৯ শতাংশ। ১৯৫১ চনত অসমৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ২৪.৬৮ শতাংশ আছিল মুছলমান। ১৯৯১ চনত এওঁলোকৰ জনসংখ্যা ২৮.৪ শতাংশলৈ বৃদ্ধি পায়। ১৯৯১ চনৰ লোকপিয়ল মতে তেতিয়ালৈ ধুবুৰী, গোৱালপাৰা, বৰপেটা আৰু হাইলাকান্দি জিলা মুছলমান প্ৰধান হৈ পৰিছিল। এওঁলোকৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ এই হাৰ অব্যাহত থাকিলে ১৯৯৮ চনৰ ভিতৰত নগাঁও আৰু কৰিমগঞ্জ জিলাও মুছলমান সংখ্যাগুৰু হৈ পৰিব বুলি ৰাজ্যপাল গৰাকীয়ে শংকা প্ৰকাশ কৰিছিল। শেহতীয়া তথ্য মতে তেখেতৰ এই আশংকা সাঁচা প্ৰমাণিত হৈছে। ৰাজ্যপাল গৰাকীৰ মতে বাংলাদেশৰ পৰা হৈ থকা অহৰহ অনুপ্ৰৱেশৰ ফলত অসমৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি পোৱাৰ লগে লগে জন গাথনিৰো ব্যাপক পৰিবৰ্তন হৈছে।

শেহতীয়াকৈ সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা আৰু সদৌ অসম গণ পৰিষদৰ নেতৃত্বত ১৯৭৯চনৰ পৰা ১৯৮৫ চনলৈ চলা বিদেশী বহিস্কাৰ আন্দোলনৰ পৰিসমাপ্তি ঘটাবলৈ ভাৰত চৰকাৰৰ সৈতে আন্দোলনকাৰী সকলৰ এখন চুক্তি সম্পাদিত হয় (১৫ আগষ্ট, ১৯৮৫চন)। এই চুক্তিখনক ইংৰাজীতে 'মেম'ৰেণ্ডাম অফ চেটল্‌মেণ্ট' বুলি কোৱা হৈছে। এইখন চুক্তি অনুসৰি ১৯৭১ চনৰ ২৫ মাৰ্চৰ আগেয়ে অহা সকলো প্ৰব্ৰজনকাৰী অথবা অনুপ্ৰৱেশকাৰীক ভাৰতীয় নাগৰিকত্ব প্ৰদানৰ ব্যৱস্থা কৰি তাৰ পিছত অহা সকলক অবৈধ অনুপ্ৰৱেশকাৰী বুলি গণ্য কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ কৰা হয়।

অসমৰ জনজীৱন আৰু সংস্কৃতিত অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ প্ৰভাৱ : দেশীয় আৰু আন্তৰ্দেশীয় বহিৰাগতৰ সংখ্যা কিমান ভয়াবহ ৰূপত বাঢ়ি গৈছিল তাক ওপৰত আলোচনা কৰা হৈছে। প্ৰথম অৱস্থাত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ স্বার্থত চৰকাৰী পৃষ্ঠপোষকতাত, দ্বিতীয় পৰ্য্যায়ত বিভিন্ন ৰাজনৈতিক আৰু প্ৰাকৃতিক কাৰণত অসমলৈ হৈ থকা এই জনপ্ৰব্ৰজনৰ বহুমুখী প্ৰভাৱ অসমৰ সামগ্ৰিক জনজীৱন, অৰ্থনীতি আৰু সাংস্কৃতিক দিশত পৰিছে। সেইবোৰ সংক্ষেপে তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰা হ'ল।

(ক) অসমৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি : অসমলৈ অবাধে হৈ থকা আন্তঃৰাজ্যিক আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰব্ৰজন আৰু পূব-পাকিস্তান তথা সম্প্ৰতিক বাংলাদেশ, নেপাল আদিৰ পৰা হৈ থকা অবাধ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় জনপ্ৰব্ৰজনৰ ফলত অসমৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি পাই সদ্যহতে এই সংখ্যা তিনিকোটিৰো অধিক হৈছেগৈ। এই ভয়াবহ জনবিস্তাৰণৰ ফলত খাদ্য-বস্ত্ৰ-বাসস্থানৰ সমস্যাই দেখা দিছে। শিক্ষা-দীক্ষা আৰু নিয়োগৰ ক্ষেত্ৰত অসম ভাৰতবৰ্ষৰ অন্যান্য ৰাজ্যৰ তুলনাত পিছ পৰি আছে।

(খ) প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্য ধ্বংস : বৰ্দ্ধিত জনসংখ্যাৰ বাবে বাসোপযোগী ভূমি কমি আহিছে। সেয়ে

মানুহে বিশেষকৈ বিদেশী অনুপ্রবেশকাৰী সকলে সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, অভয়াৰণ্য, নৈৰ চৰ-চাপৰি আদিত বেদখল কৰি অৰণ্য ভূমিৰ আৰু প্ৰাকৃতিক জলাশয়ৰ পৰিসৰ হ্ৰাস কৰি আনিছে। ফলত বনৰীয়া জীৱ-জন্তুৰ বাবে খাদ্য আৰু বাসস্থানৰ সংকটে দেখা দিছে। বহু বন্য প্ৰাণী ইতিমধ্যে লোপ পালে আৰু বহুবোৰ দুস্প্ৰাপ্য হৈ পৰিছে। সদ্যহতে জনবসতি অঞ্চলত সঘনাই সংঘটিত বাঘ-মানুহ আৰু হাতী-মানুহৰ সংঘাতৰ খবৰ বাতৰি-কাকত, দূৰদৰ্শন আদি সংবাদ মাধ্যমত সঘনাই প্ৰচাৰ হ'ব ধৰিছে। জলাশয়বোৰ পুতি জনবসতি স্থাপন কৰা হেতুকে সৰহ সংখ্যক জলজ উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী বিপদগ্ৰস্ত হৈছে। ইয়াৰোপৰি বিশেষকৈ বাৰিষা কালত অতিৰিক্ত পানীভাগ ধৰি ৰখাৰ ব্যৱস্থা কমি যোৱা হেতুকে বানপানী আৰু গৰা-খহনীয়াই বিভীষিকাৰ সৃষ্টি কৰি আহিছে। এই ক্ষেত্ৰত ১৯৫৪ চনৰ পৰা ১৯৬০ চনৰ ভিতৰত পলাশবাৰী চহৰ আৰু যোৱা শতিকাৰ নব্বৈৰ দশকত মৰিয়াহোলা অঞ্চল গৰাখহনীয়াত সম্পূৰ্ণ জাহ যোৱাৰ কথা উনুকিয়াব পাৰি। পৃথিৱী বিখ্যাত এশিঙীয়া গড়ৰ বাসস্থান কাজিৰঙা অভয়াৰণ্যও গৰাখহনীয়াত পৰিছে। বৈষ্ণৱ সংস্কৃতিৰ প্ৰাণকেন্দ্ৰ নদীদ্বীপ মাজুলীৰো আধাতকৈ বেছি অংশ গৰাখহনীয়াত পৰি ইতিমধ্যে জাহ গৈছে। উত্তৰ লক্ষীমপুৰ, ধেমাজি, গোৱালপাৰা, ধুবুৰী আদি অঞ্চলত প্ৰায় প্ৰতিবছৰে হেজাৰ হেজাৰ বিঘা মাটিৰ খেতি বানপানীত নষ্ট হয় আৰু বহুতো পশুধন তথা মানুহৰ মৃত্যু হয়।

(গ) গোষ্ঠীগত আৰু সাম্প্ৰদায়িক সংঘাত : ইংৰাজ চৰকাৰৰ দিনৰে পৰা হোৱা জনপ্ৰব্ৰজন আৰু অনুপ্ৰবেশৰ সমস্যাই যাতে সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক দিশত অসমৰ থলুৱা জনগণৰ স্বাৰ্থত অনিষ্টকৰ প্ৰভাৱ পেলাব নোৱাৰে তাৰবাবে নানা ব্যৱস্থা হাতত লোৱা হৈছিল। ১৯২০ চনত প্ৰবৰ্তন হোৱা লাইন প্ৰথাৰ প্ৰচলন, ১৯৪৬ চনত জনজাতীয় বেণ্ট আৰু ব্লক গঠন, ১৯৬২ চনত প্ৰবৰ্তন কৰা পাকিস্তানী অনুপ্ৰবেশৰ বন্ধকৰণ নীতি (Prevention of Infiltration From Pakistan, PIP) আদি এনে ধৰণৰ ব্যৱস্থাৰ কেইটামান উদাহৰণ। কিন্তু প্ৰশাসনিক দুৰ্বলতা, কৃষিভূমি অশ্বেষী, পূৰ্ববঙ্গীয় খেতিয়কৰ আগ্ৰাসী ৰূপ, এচাম থলুৱা লোকৰ বিনা পৰিশ্ৰমে অৰ্থ ঘটাৰ হাবিয়াস আৰু অসমীয়া মানুহৰ অদূৰদৰ্শিতাৰ ফলত এইবোৰ ব্যৱস্থা বহুপৰিমাণে অকাৰ্যকৰী হৈছিল। তদুপৰি ১৯৭৯চনৰ পৰা ১৯৮৫ চনলৈকে চলা বিদেশী বহিষ্কাৰ আন্দোলনৰ পৰিসমাপ্তি ঘটাবলৈ ভাৰত চৰকাৰ আৰু আন্দোলনকাৰী সদৌ অসম ছাত্ৰসন্থা আৰু সদৌ অসম গণ সংগ্ৰাম পৰিষদৰ মাজত যিখন বুজাবুজিৰ চুক্তি স্বাক্ষৰিত হৈছিল সেইখনো আশা কৰা মতে কাৰ্য্যকৰী হোৱা নাই। এনেবোৰ কাৰণৰ বাবে অসমৰ বিভিন্ন থলুৱা জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে তেওঁলোকৰ ভাষা-সংস্কৃতি আৰু অৰ্থনীতি ভেটিটো নিৰাপত্তাৰ সংকটত পতিত হ'ব পাৰে বুলি সন্দেহ কৰে। ফলত ৰাভা, তিৱা, বড়ো, সোণাৱাল, মিচিং, কাৰ্বি আদি প্ৰায়বোৰ জনগোষ্ঠীয়ে তেওঁলোকৰ বাবে সংৰক্ষিত মাটি আৰু অৰ্থনৈতিক সা-সুবিধা বিচাৰি পৃথকে পৃথকে দাবী উত্থাপন কৰিছে। আৰু তাৰেই ফলত সামগ্ৰিক ভাৱে অসম আৰু অসমীয়া (অৰ্থাৎ অসমত বাস কৰা সকলোবোৰ থলুৱা জনগোষ্ঠী)ৰ স্বাৰ্থও বিঘ্নিত হৈছে। কাৰণ, এনে দাবীৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত কেতিয়াবা কেতিয়াবা কোনো কোনো জনগোষ্ঠী বা সম্প্ৰদায়ৰ মাজত সংঘৰ্ষৰ সৃষ্টি হোৱাও দেখা গৈছে।

(ঘ) পাৰম্পৰিক সন্দেহ আৰু শংকাৰ সৃষ্টি : পুৰণি আৰু নতুন আবাসী সকলৰ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ উমৈহতীয়া উপাদানেৰে শক্তিশালী হোৱা অসমীয়া জাতি গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়া অসমৰ বৈধ-অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰী সকলৰ একাংশৰ বাবে বাধাগ্ৰস্ত হৈছে। ১৯৫১ চনৰ লোকপিয়লত পূৰ্ববঙ্গীয় মূলৰ প্ৰব্ৰজনকাৰী

সকলেও নিজৰ মাতৃভাষা অসমীয়া বুলি লিখাইছিল। ফলত অসমীয়া ভাষীৰ সংখ্যা ৭৩ শতাংশতকৈও অধিক হৈছিল। কিন্তু পিছৰ ফালে হোৱা বিশেষকৈ ১৯৭৯ চনৰ পিছত একাংশ ভাষিক অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ প্ৰভাৱৰ ফলত আৰু একাংশ উগ্ৰ জাতীয়তাবাদীৰ যুক্তিহীন আত্মফালনৰ বাবে বিশেষকৈ বাংলাদেশৰ প্ৰব্ৰজনকাৰী সকলৰ পৰিচয়ৰ ক্ষেত্ৰত বহুতো ভুল ধাৰণা গঢ়ি উঠে। ফলত প্ৰাক স্বাধীনতা কালৰ পৰা ইন্দিৰা-মুজিব চুক্তি (১৯ মাৰ্চ, ১৯৭২চন) অনুসৰি ১৯৭১ চনৰ ২৫ মাৰ্চৰ আগলৈ অহা প্ৰব্ৰজনকাৰী সকলে বিভিন্ন ন্যায়িক প্ৰক্ৰিয়াৰে ভাৰতীয় নাগৰিকত্ব পোৱাৰ পিছতো এচাম লোকে এওঁলোকক সন্দেহৰ চকুৰে চাবলৈ ধৰিলে। ১৯৮৫ চনৰ বুজা-বুজিৰ চুক্তিৰ আধাৰত বিদেশী বুলি গণ্য কৰা ১৯৭১ চনৰ পিছত অহা বাংলাদেশী সকলৰ সৈতে আগৰখিনিৰ পৰিচয়কো এচাম ন্যস্ত স্বাৰ্থৰ মানুহে সনা-পোটকা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰী তথা বিদেশী প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ সমস্যাটো ধুৱলী-কুঁৱলী কৰি তুলিবৰ যত্ন কৰি আছে। এনে পৰিপ্ৰেক্ষিতত ১৯৫১ চনতে অসমীয়া ভাষাক মাতৃভাষা বুলি মানি লোৱা সকলৰ এচামে ভয়, শংকা আৰু অভিমানত পুনৰ বাংলাভাষী বুলি পৰিচয় দিবলৈ মন মেলিছে। কিছুসংখ্যক দুস্কৃতিকাৰীয়ে এই সকলৰ এনে দোদুল্যমান মানসিকতাৰ সুযোগ লৈ ভাৰতৰ অখণ্ডতা আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় নিৰাপত্তাৰ প্ৰতিও ভাবুকি দিবলৈ চেষ্টা কৰা পৰিলক্ষিত হৈছে।

ইয়াৰোপৰি মনকৰিবলগীয়া যে সুদীৰ্ঘ কাল অসমলৈ হৈ থকা অবাধ প্ৰব্ৰজন আৰু অনুপ্ৰৱেশৰ ফলত ইতিমধ্যে কেবাখনো জিলাত থলুৱা জাতি-জনগোষ্ঠীবোৰৰ সংখ্যা লঘুত পৰিণত হোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে। পোনতে অনুপ্ৰৱেশকাৰী আৰু পিছলৈ আইনী প্ৰক্ৰিয়াৰে ভাৰতীয় হোৱা সকলৰ বহুতে এতিয়াও তেওঁলোকৰ নাগৰিকত্বৰ প্ৰশ্নত সন্দেহ, শংকা আৰু মানসিক চাপৰ পৰা সম্পূৰ্ণ মুক্ত হ'ব পৰা নাই।

(৬) বৈধই হওক বা অবৈধই হওক অসমত থকা বৰ্তমানৰ বৃহৎ সংখ্যক প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ সৰহ সংখ্যকেই দৰিদ্ৰতাৰ সীমাৰ তলত বৰ অস্বাস্থ্যকৰ পৰিৱেশত বাস কৰে। এওঁলোক শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰতো অতিশয় পিছপৰা। বাল্যবিবাহ আৰু বহুবিবাহ আজিও তেওঁলোকৰ মাজত প্ৰচলিত। এনে নেতিবাচক পৰিৱেশৰ সুযোগ লৈ এচাম ধৰ্মান্ধ কুবুদ্ধিৰ লোকে এওঁলোকৰ মাজত বহুবোৰ অন্ধবিশ্বাস আৰু কুসংস্কাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰি আধুনিক জীৱন আৰু সভ্যতাৰ পৰা এওঁলোকক আঁতৰাই ৰাখিছে। এইবোৰৰ বাবে সেই সমাজত জন্মৰ হাৰ বহুত বেছি। অসমৰ জনসংখ্যা বিস্ফোৰণৰ ই এক অন্যতম কাৰণ। জনসংখ্যা বৃদ্ধি মানেই পৰিৱেশ ধ্বংস। পৰিৱেশ ধ্বংস মানেই মানৱ সভ্যতাৰ প্ৰতি তীব্ৰ প্ৰত্যাহ্বান।

এই অধ্যায়ৰ ওপৰোক্ত আলোচনাৰ পৰা এতিয়া বুজিব পৰা গ'ল যে - অসমত জনসংখ্যা বিস্ফোৰণ ঘটি ইতিমধ্যে ৩ কোটিৰো অধিক হৈছে আৰু জনসংখ্যা নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো অপৰিহাৰ্য হৈ উঠিছে। এতিয়া জোৰ পুৰি হাত পাইছে- ৰ'বলৈ বা ভাবিবলৈ সময় নাই। ইয়াতকৈ অধিক জনসংখ্যা বৃদ্ধি পালে অসমত বহনক্ষম বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়া বাধাগ্ৰস্ত হ'ব। সেয়েহে বৈধ ভাৱেই হওক বা অবৈধ ভাৱেই হওক, আভ্যন্তৰীণেই হওক বা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়ই হওক অসমলৈ সকলো ধৰণৰ প্ৰব্ৰজন অনতিপলমে বন্ধ হ'ব লাগিব। ইয়াৰ বাবে চৰকাৰে কাৰ্য্যকৰী ব্যৱস্থা লোৱাৰ লগে লগে জনসাধাৰণৰ মাজতো সচেতনতা বৃদ্ধি পাব লাগিব। তেতিয়াহে কবিয়ে কোৱাৰ দৰে প্ৰকৃতাৰ্থত সুজলা-সুফলা, শস্য শ্যামলা ৰাজ্যখন 'অসমা-সুযমা-নিৰুপমা' হৈ উঠিব।

অনুশীলনী

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া।

- ১। (ক) আভ্যন্তৰীণ প্ৰব্ৰজন আৰু আন্তৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰব্ৰজনৰ মাজত কি পাৰ্থক্য আছে?
- (খ) শৰণাৰ্থী আৰু অনুপ্ৰৱেশকাৰী কাক বোলে?
- (গ) কোনখন আইনৰ যোগেদি কোনো বিদেশীয়ে ভাৰতীয় নাগৰিকত্ব লাভ কৰিব পাৰে?
- (ঘ) অসমৰ কোনজন ৰজাই উৰিষ্যাৰ কোন মন্দিৰৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে পুখুৰী খন্দাই দিছিল?
- (ঙ) অসমত চাহ গছৰ আবিষ্কাৰ কোন চনত, কোনে কৰিছিল?
- ২। চাহ গছৰ আবিষ্কাৰ আৰু চাহ বাগিচা স্থাপনৰ লগত অসমলৈ হোৱা জনপ্ৰব্ৰজনৰ এক চমু আলোচনা কৰা।
- ৩। অসমলৈ পূৰ্ববঙ্গীয় কৃষকৰ প্ৰব্ৰজনৰ ঐতিহাসিক পটভূমি আলোচনা কৰা।
- ৪। অসমলৈ হোৱা জন প্ৰব্ৰজনৰ বিৰুদ্ধে কোনে কেতিয়া কেনেকৈ প্ৰথমে দাবী উত্থাপন কৰিছিল?
- ৫। চমুটোকা লিখা :
 - (ক) অধিক শস্য উৎপাদন নীতি।
 - (খ) লাইন প্ৰথা।
 - (গ) জনজাতীয় বেল্ট আৰু ব্লক।
 - (ঘ) অসমৰ সমাজ-সংস্কৃতি আৰু অৰ্থনীতিত প্ৰব্ৰজনৰ প্ৰভাৱ।
 - (ঙ) অসমলৈ হোৱা জন প্ৰব্ৰজনৰ লগত মৰাপাট কলৰ সম্পৰ্ক।

প্ৰকল্পৰ বাবে নমুনা :

- ১। তোমাৰ গাঁওখনৰ জনগাঁথনিৰ পৰিবৰ্তনৰ কাৰকবোৰ ঐতিহাসিক তথ্যৰ ভিত্তিত বিচাৰ কৰা।
- ২। অসমৰ বৰ্তমানৰ জনবিস্ফোৰণৰ কাৰকসমূহ চিনাক্ত আৰু ইয়াৰ ফলত প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্যৰ কেনেদৰে অৱনতি ঘটিছে, তাৰ এটি ক্ষেত্ৰভিত্তিক প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰা।
- ৩। অসমলৈ হোৱা অবাধ জনপ্ৰব্ৰজনে থলুৱা জনগোষ্ঠীসমূহৰ খাদ্যাভাসকে ধৰি জীৱন প্ৰণালীৰ ওপৰত কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলাইছে, তাৰ এটি ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন কৰা।
- ৪। অসমৰ অৰ্থনৈতিক সমস্যা আৰু সম্ভাৱনাৰ লগত জনবিস্ফোৰণৰ সম্বন্ধ আৰু সম্পৰ্কৰ নিৰ্বাচিত ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ ভিত্তিত বিচাৰ কৰা।
- ৫। জনবিস্ফোৰণ নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায় কেইটামান আঙুলিয়াই দি এইবোৰ কাৰ্যকৰী কৰিবলৈ কেনেদৰে আগবঢ়া উচিত, সেই বিষয়ে ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়নৰ আধাৰত পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা।

